

Aabenraa

Droppet ud? Tjek ind i et litterært fællesskab

Her undersøges, hvordan skønlitteraturen kan give en stor gruppe unge mennesker, som befinder sig i sprækken mellem uddannelse og arbejdsmarked, et perspektiv på deres eget liv.

De 133 unge, som deltager i ”Ungeforløbet” i Aabenraa, har forskellige baggrunde og oplevelser i bagagen men tilbydes her et nyt fællesskab. Der laves skrive-værksteder, hvor de unge skriver en novelle. Dele af novellen trykkes på en udtjent bil, og resten formidles inde i bilen. De unge skal arbejde med skønlitteratur på forskellige platforme, såsom film, fysisk bog samt SMS på mobilen. Desuden laves et forløb omkring bevægelse og litteratur, ”Spænding og spinning”, hvor deltagerne lytter til historier, mens de dyrker motion. Yderligere holdes et orienteringsløb omkring kost, motion og sundhed med forfatterbesøg og litteraturposter.

Tovholder

Per Andreas Christiansen
Tovholder for læring, Aabenraa Bibliotek

Tlf.: 7376 8058

Mail: pac@aabenraa.dk

Aabenraa Bibliotek
Haderslevvej 3
6200 Aabenraa

Læs Aabenraas egnevaluering herunder.

Læserum og samtale:

Skriveværksted for 130 unge mellem 18 og 29 år

Forskellige platforme:

Fra film til roman og fra roman til film, se filmen, læs & lyt til romanen, mød forfatter og instruktør

Bevægelse:

Løb orienteringsløb med levende litteraturposter og mød forfatterne bagefter

Bevægelse:

Få spænding mens du spinner og oplev korte historier sammen med motion

FAKTA

Unge i centrum

Ungeforløbet på IBC hedder også Unge i Centrum. Det er et uddannelsesforløb til de unge mellem 18 og 29 år, der er i tvivl om hvilken

Læserum:

Novellebil udsmykkes med noveller skrevet af unge. Bilen drager på turné

Forskellige platforme:

Læs på mobile enheder og mød forfatterne

uddannelse der er den rigtige, eller som har brug for mere tid til at beslutte sig. Det kan også være unge, der er droppet ud af en uddannelse eller har brug for at skærpe deres læse- og regnefærdigheder.

Danmark Læser.dk

Aabenraa Kommune

Modelkommunens egen evaluering.

Droppet ud?

Tjek ind i et litterært fællesskab

Et Danmark Læser projekt 2014-15 i samarbejde mellem Ungeforløbet på IBC, Jobcenter Aabenraa samt Aabenraa Bibliotekerne

Indhold

Overordnet om projektet – med Kulturstyrelsens egne ord	3
Formål	3
Om målgruppen for Aabenraa Kommunes Danmark Læser projekt	3
Overvejelser om målgruppen	4
Om organiseringen	4
Det centrale og det enestående i projektet	5
Om aktiviteterne i projektperioden – der i detaljer er beskrevet i Appendiks C	6
Projektets evalueringspunkter.....	8
Er succeskriterierne for projektet opfyldt?	8
Hvad har Effektmålingen vist	9
Metodiske overvejelser om undersøgelserne	9
Fra det kvantitative til det kvalitative.....	10
Proces og produkt	10
Droppet ud? – The movies.....	10
Det med småt – hvad der sjældent plejer at blive fortalt i evalueringsrapporter	10
Overvejelser om hvordan projektet kan genbruges i andre kommuner / til andre målgrupper	11
Appendiks A - Stemmer fra projektets hverdag	13
Appendiks A - Stemmer fra helikopterperspektivet	15
Appendiks A – De unges stemmer – hvad har været godt ved Danmark Læser projektet.....	17
Appendiks B - Links til filmene optaget i projektet	21
Appendiks C – Aktivitetsbeskrivelserne	22
Orienteringsløb med litteraturposter	22
Skriveværksted og Rapper laver Rap med de unge.....	23
Spænding og Spinning	25
SMS novelle	26
Fælleslæsning.....	27
Læsebånd	28
Fra film til roman – fra roman til film.	28
Appendiks D – De unges tekster fra Skriveværkstedet	29

To unge dramatiserer en tekst af Jens Blendstrup under aktiviteten orienteringsløb.

Overordnet om projektet – med Kulturstyrelsens egne ord

Aabenraa har valgt en gruppe unge mennesker med afbrudte uddannelsesforløb som målgruppe. Idéen er at involvere de unge aktivt, så de vil opleve en bred palet af skønlitteratur i forskellige udformninger, på forskellige platforme og i forskellige kontekster.

Formål

Formålet har været, at de unge skulle opleve skønlitteratur på en for dem utraditionel måde, så de unge fik appetit på at læse mere, og tale sammen om det de læste. Det har været et vigtigt element, at de unges repræsentanter har været med til planlægning og gennemførelse, så projektet ikke lavede aktiviteter for – men med de unge.

Om målgruppen for Aabenraa Kommunes Danmark Læser projekt

Aabenraa Kommunes Danmark Læser projekt er foregået på Unge i Centrum på IBC Aabenraa. IBC - International Business College - er resultatet af en fusion mellem Kolding Købmandsskole, Aabenraa Business College og Fredericia-Middelfart Handelsskole. IBC favner en bred række af uddannelses tilbud til unge.

Unge i Centrum er et SU-berettiget uddannelses tilbud til unge mellem 18 og 29 år, der endnu ikke er kommet i gang med en uddannelse, eller som er begyndt på en uddannelse eller i en læreplads, og er droppet

ud. Der undervises på almen voksenundervisningsniveau (AVU), der er sammenlignelig med 8.-10. klasses niveau i folkeskolen. IBC har skabt Unge i Centrum i samarbejde med Jobcenter Aabenraa.

Mange af de unge tumler med eksistentielle problemer, og disse unges fremmøde er ikke altid konstant. Unge i Centrum praktiserer en fastholdelsespolitik, ud fra den tanke at hvis den unge ikke møder op eller bliver udmeldt, så kan man jo ikke længere yde dem støtte og hjælp.

Der er tilknyttet socialrådgivere og psykologer til forløbet for bedst muligt at kunne støtte de unge, der har behov hjælp og rådgivning.

Der optages nye unge hver 14. dag på Unge i Centrum, og de unge er tilmeldt moduler á 3 måneder. Der er unge der springer fra midt i et modul, måske de har fået job, starter på en anden uddannelse eller af andre grunde. Da projektet begyndte i juni 2014 var der godt 130 unge tilmeldt Unge i Centrum, ved projektets afslutning i marts var der godt 60 unge tilmeldt. I alt har 250 unge gået på Unge i Centrum i projektperioden.

Kulturvaneundersøgelsen viser, at der blandt unge i aldersgruppen 15 – 29 år er 25 %, der aldrig læser skønlitteratur. Fra underviserne ved vi, at den tendens også gælder de unge på Unge i Centrum. Læsetest af de unge på Unge i Centrum viser, at størstedelen af de unge har en score, der ikke gør dem umiddelbart parat til at kunne klare kravene mht. læsehastighed og læseforståelse på en ungdomsuddannelse. Desuden har de oftest ingen eller dårlige erfaringer med at læse skønlitteratur.

Overvejelser om målgruppen

Vi ved, at vi udvikler os meget ved mødet med det uvante og ukendte. Som modelkommune for Danmark Læser har det derfor været vigtigt for os at komme ud af bibliotekets vante rammer og væk fra de velkendte brugere, der ligner os selv. Vi har ønsket at afprøve anderledes aktiviteter sammen med en målgruppe, som vi inden projektstart havde minimal erfaring med, med det formål at udbrede glæden ved og nytten af læsning.

Om organiseringen

Projektet har bestået af en række aktiviteter, der overordnet har været beskrevet i projektbeskrivelsen, og som er blevet planlagt i detaljer sammen med 2 bibliotekarer fra Aabenraa Bibliotekerne, 2 undervisere hos Unge i Centrum, og 2-3 repræsentanter for de unge fra Unge i Centrum.

Rapperen Oliver Ravn laver en rap sammen med de unge.

Det centrale og det enestående i projektet

Projektets formål har været at få de unge, der gik på Unge i Centrum, til at læse mere skønlitteratur. Vi fravalgte blot at dele bøger ud som metode da vi designede projektet, men valgte i stedet at bygge på at skabe gode relationer mellem forfattere, rappere, skuespillere, undervisere, bibliotekarer og de unge gennem spændende aktiviteter omkring skønlitteratur. Vi kalder det skønlitteratur tilsat et twist af coach Chris MacDonald. Det der kendetegner Chris MacDonald er, at han er en inspirerende formidler, og han har en evne til at formidle vigtige budskaber uden løftede pegefingre.

Hvis man ikke er den store læser af skønlitteratur kan det at begynde at læse være den samme udfordring der skal mestres, som hvis man af helbredsmæssige grunde tilrådes at begynde at dyrke motion, især hvis man mere er sofa-typen der aldrig har lukket døren op til et fitnesscenter eller en bog. I begge tilfælde kan man tale om, at man skal foretage en livsstilsændring.

Det centrale i projektet har været, at de unge skulle opleve smittende begejstring fra medkursister, forfattere, skuespillere, rappere, undervisere, bibliotekarer og andre unge. På samme måde, som når Chris MacDonald i kraft af den han er og hans karisma får danskere op af sofaen og i gang med at dyrke motion.

Vi har visket tavlen ren for dårlige oplevelser og tidligere nederlag i skolen mht. læsning af skønlitteratur, så de unge har kunnet starte på en frisk og begejstrende oplevelse med skønlitteratur.

Som konsekvens af vores metode har vi benhårdt gået efter at inddrage professionelle med stort nærvær, relationskompetence og engagement overfor de unge til projektets aktiviteter. Det har haft fortrinsret i forhold til den litterære og kunstneriske kvalitet, selvom dette bestemt også har været vigtigt.

Forfatteren Robert Zola Christensen laver skriveværksted med de unge

Om aktiviteterne i projektperioden – der i detaljer er beskrevet i Appendiks C

Juni: Orienteringsløb med litteratur-posten & forfatteren Jens Blendstrup.

September: Rapperen Oliver Ravn alias Ole Omkvæd lavede rap med de unge til novellebilen.

September: Forfatteren Robert Zola Christensen lavede 2 dages skriveværksted for alle unge på Unge i Centrum. De unge fik romanen *Is i Blodet* skrevet af Robert Zola Christensen foræret, med mulighed for at få den dedikeret af forfatteren på stedet.

De unges egne tekster er udgivet i et hæfte (se Appendiks D), og både rappen og teksterne er med i Novellebilen. Novellebilen er en gammel bil uden nummerplader, der er udsmykket med de tekster, som de unge lavede som en del af skriveværkstedet. Det er de unge, der har udsmykket Novellebilen. Den Video Rap de unge lavede sammen med Oliver Ravn kan også ses og høres i bilen. Efter projektet skal Novellebilen på turne til kommunens institutioner.

Oktober: Rapperen Oliver Ravn alias Ole Omkvæd optog rap'en med de unge i lydstudie og lavede en video – UiC Rap videoen.

November: Skuespiller Connie Tronbjerg fra Teatret Møllen dramatiserede tekster af RuneT. Kidde, mens de unge var til Spinning/BodyBike i Fitness World. Bagefter var der dialog mellem skuespilleren og de unge.

December: Forfatteren Steen Langstrup fortalte om gyser-genren og sin jule-SMS-novelle for voksne fra SMSPress, som de unge fik på deres mobil hver dag i december. Bagefter var der dialog mellem forfatteren og de unge.

Januar: Fælleslæsning med Læseguide. Alle unge var til Fælleslæsning med Læseguide i 1 ½ time. De 2 undervisere fra Unge i Centrum samt 2 bibliotekarer og projektlederen var forud for fælleslæsningen blevet uddannet som professionelle læseguides hos Læseforeningen.

Marts: Via film fra roman til forfatter. De unge så filmen Submarino i biografen. Bagefter var der oplæg og diskussion mellem de unge og forfatteren til romanen bag filmen - Jonas T. Bengtsson.

Marts: 10 unge har meldt sig til at være med i et 1-dags kursus i selv at blive Læseguide. Det er Læseforeningen der holder kurset.

Andre aktiviteter:

Inspireret af projektet har der, som en del af de unges undervisningsprogram, én gang om ugen sværet Læsebånd for de unge. Her læste alle unge skønlitteratur for sig selv i 1½ time (med pauser).

De unge har besøgt Aabenraa Bibliotek sammen med deres undervisere. Mange af de unge havde aldrig været der før.

Forfatteren Jens Blenstrup fortæller og læser op til aktiviteten Orienteringsløb.

Arbejdsgruppen jubler over at Orienteringsløbet var en succes

Projektets evalueringspunkter

Før projektet startede aftalte vi følgende evalueringspunkter med Kulturstyrelsen:

Evalueringspunkter for Aabenraa Kommunes Danmark Læser projekt.

Succeskriterier

- A) 80% af deltagerne i Ungeforløbet deltager i en eller flere af litteraturaktiviteterne.
- B) 75% af deltagerne i Ungeforløbet oplever, at de gennem projektet har haft positive oplevelser med skønlitteratur.
- C) 75% af deltagerne i Ungeforløbet vil anbefale skønlitteratur til deres venner.
- D) 50% af deltagerne i Ungeforløbet oplever, at de har ændret læsevaner og læser mere skønlitteratur.

Effektmålingen og succeskriterierne vurderes på baggrund af svarene fra de unge der gennemfører spørgeskemaundersøgelsen.

Effektmåling

Der gennemføres spørgeskemaundersøgelse af de unges læseaktiviteter, når de begynder i Ungeforløbet og når de slutter i Ungeforløbet. Der laves opfølgingsundersøgelse ½ år efter de unge har forladt Ungeforløbet.

Er succeskriterierne for projektet opfyldt?

Vi lavede en spørgeskemaundersøgelse blandt de unge primo marts 2015. 39 ud af 60 tilmeldte unge på Unge i Centrum besvarede undersøgelsen. De 21 var enten ikke mødt op på undersøgelsesdagen, eller også valgte de ikke at besvare spørgeskemaet. Undersøgelsen gav følgende resultat:

Succeskriterier	Undersøgelsesresultat	Opfyldt
A) 80% af deltagerne i Ungeforløbet deltager i en eller flere af litteraturaktiviteterne.	84%	Ja
B) 75% af deltagerne i Ungeforløbet oplever, at de gennem projektet har haft positive oplevelser med skønlitteratur.	76%	Ja
C) 75% af deltagerne i Ungeforløbet vil anbefale skønlitteratur til deres venner	76%	Ja
D) 50% af deltagerne i Ungeforløbet oplever, at de har ændret læsevaner og læser mere skønlitteratur.	58%	Ja

Mht. succeskriterierne B,C og D er alene medregnet de unge, der har svaret at de har deltaget i mindst én aktivitet i projektperioden.

Undersøgelsen viste, at succeskriterierne blev opfyldt.

Overfører man undersøgelsens resultat til de 250 unge, der har været tilmeldt Unge i Centrum i projektperioden kan man sige, at projektet har fået 58% af 250 unge = 145 unge til at læse mere skønlitteratur.

Hvad har Effektmålingen vist

De unges læseaktiviteter er blevet undersøgt gennem en spørgeskemaundersøgelse der skulle besvares på nettet primo september 2014 og igen primo marts 2015. I september 2014 var der 55 unge tilmeldt Unge i Centrum, og 32 valgte at besvare spørgeskemaet. I marts 2015 var der 60 unge tilmeldt Unge i Centrum, og 30 valgte at besvare spørgeskemaet.

Vi vil endvidere foretage en opfølgende undersøgelse hos de unge, der har været med til mindst én aktivitet i projektet, i efteråret 2015.

Fra september 2014 til primo marts 2015 viste effektmålingen følgende:

Læseaktivitet	Primo september 2014	Primo marts 2015
Hvor mange læser dagligt i en bog	10%	21%
Hvor mange læser skønlitteratur	46%	50%
Hvor mange læser i fritiden	0%	4%

Undersøgelsen viste, at der er sket en fordobling af antallet af dem der læser dagligt, samt en øgning af dem der læser skønlitteratur. Samtidig er der flere der læser i fritiden.

Metodiske overvejelser om undersøgelserne

Der er i projektperioden fra juni 2014 til marts 2015 unge der er stoppet på Unge i Centrum, og der er også blevet optaget nye unge. Samtidig var det fra november 2014 ikke længere muligt at være tilmeldt Unge i Centrum, hvis man havde en gymnasial ungdomsuddannelse. Det har været frivilligt, om man som ung, der var tilmeldt Unge i Centrum, ville deltage i undersøgelserne.

Man kan dog med rimelighed antage, at alle de 250 unge der har været tilmeldt Unge i Centrum i projektperioden, har mødt op med de samme problemstillinger og udfordringer. Undersøgelsesresultat skal således læses med ovenstående metodiske overvejelser omkring fejlkilder in mente.

I aktiviteten Spinning og Spænding blev der spinnet mens skuespiller Connie Tronbjerg dramatiserede tekster af Rune T. Kidde.

Fra det kvantitative til der kvalitative

Det er ikke alt der kan måles og vejes, derfor har projektet indsamlet udsagn fra deltagerne i projektet – både professionelle og de unge der har været tilmeldt Unge i Centrum. (Se Appendiks A). Disse stemmer fortæller måske bedre end undersøgelserne hvad projektet har udrettet sammen med de unge.

Proces og produkt

De unge har i projektet skrevet korte tekster i aktiviteten Skriveværkstedet. Disse tekster giver et indblik i det potentiale, der er blevet udviklet hos de unge gennem projektet. (Se teksterne i Appendiks D).

Droppet ud? – The movies

Vi har dokumenteret en række af aktiviteterne gennem små filmklip optaget med håndholdt iPad. (Se Appendiks B for links til filmene). Filmene giver et indblik i projektets dagligdag.

Det med småt – hvad der sjældent plejer at blive fortalt i evalueringsrapporter

-Set med projektlederens øjne.

Som del af kulturministerens Danmark Læser kampagne fik alle kommuner tilbudt et idégenereringsmøde med en facilitator. Formålet var at kommunerne bedre kunne arbejde med idéer til projektansøgninger til Danmark Læser kampagnen. I Aabenraa Kommune var Aabenraa Bibliotekerne blevet valgt som tovholder for kampagnen.

Hos Aabenraa Bibliotekerne fik vi hurtigt den fælles forståelse, at vi havde brug for at inddrage personer udefra til idégenereringsmødet, hvis vi skulle tænke ud af boksen. Vi havde i forvejen et samarbejde med en

innovativ og kreativ udviklingskonsulent fra IBC omkring borgeres efter/videreuddannelse, så konsulenten fra IBC var et naturligt valg for os, fordi hun var idérig og perspektiverende.

Som resultat af idégenereringsmødet blev et projekt designet i samarbejde med konsulenten fra IBC og ledelsen hos Aabenraa Bibliotekerne. Projektet indeholdt aktiviteter, der var beskrevet og som skulle eksekveres for de unge på Unge i Centrum på IBC Aabenraa.

Aabenraa Kommune blev valgt som modelkommune i Danmark Læser kampagnen, og jeg blev projektleder på projektet. Projektgruppen blev bemandet med 2 bibliotekarer og 2 undervisere fra Unge i Centrum.

Ved det første møde blev det tydeligt, at der ikke var en fælles forståelse af projektet. Underviserne havde fået den forståelse, at vi sammen med underviserne og de Unge i Centrum skulle finde på aktiviteter, der kunne skabe flere læsere af skønlitteratur blandt de unge. Og vi fra biblioteket derimod kom jo med et færdigt projekt. Beslutningen på mødet blev, at vi fra biblioteket måtte ændre strategi og i stedet ville designe og gennemføre en idégenereringsworkshop for de unge, så vi kunne få idéer skabt af de unge til projektet.

Da vi intern på biblioteket gik i gang med at designe workshoppen blev det i processen klart for os, at vi havde kastet os ud på dybt vand. Vi havde i Aabenraa Kommune fået støtte til et projekt med beskrevne aktiviteter (på et overordnet niveau), og nu gik det op for os, at vi havde stillet Unge i Centrum i udsigt, at de unge og underviserne kunne komme med input til helt nye og anderledes aktiviteter til projektet, og måske endda designe projektet helt forfra.

Derfor kontaktede vi Unge i Centrum på IBC Aabenraa og aflyste workshoppen.

Dagen efter havde vi et møde i med undervisere og ledelse hos Unge i Centrum og fandt en fælles forståelse af projektet: Aktiviteterne var beskrevet på et overordnet niveau, og det var gennemførelsen af disse aktiviteter projektet bestod af. Resultatet af mødet var også, at vi fra biblioteket side valgte at gå ind i arbejdsgruppen sammen med underviserne og repræsentanter for de unge . Arbejdsgruppen skulle nu stå for detalje-planlægning og gennemførelse af projektets aktiviteter sammen med de unge – og ikke for de unge. Det var en afgørende beslutning, der sikrede projektets succes i form af forankring, ejerskab og en masse engagerede ambassadører.

Overvejelser om hvordan projektet kan genbruges i andre kommuner / til andre målgrupper

Projektet giver inspiration og konkrete værktøjer, der er lige til at bruge i andre kommuner, hvor man ønsker at arbejde med formidling af skønlitteratur ift. unge, der ikke er i gang med en ungdomsuddannelse eller er i arbejde. De enkelte aktiviteter kan anvendes samlet eller enkeltvis. Der er udarbejdet vejledninger og manualer til de enkelte aktiviteter. (se Appendiks C). Og vi bistår gerne med råd og tips.

Novellebilen, som de unge har udsmykket med deres egne tekster og deres UiC Rap

Fælleslæsning med læseguide har været en af aktiviteterne i projektet

Appendiks A - Stemmer fra projektets hverdag

Robert Zola Christensen, forfatter og underviser på skriveværkstedet:

Jeg kom til Aabenraa og mødte et lærerkorps, der udviste omsorg, professionalisme og respekt i deres omgang med de unge, jeg skulle undervise, og som tydeligvis på forskellige måder ikke havde fået den letteste start i livet. Jeg tror, det lykkedes mig at nå ind til dem, da de fik mulighed for, gennem vores skriveøvelser at udtrykke sig gennem skriften, og jeg var oprigtigt bevæget over det, de præsterede, og jeg indbilder mig, at ikke kun jeg, men også de blev beriget af mit besøg. Yes. I know, det begynder at lyde enkende opskruet, men det er i orden, for det var sådan jeg oplevede det - Tak til jer i Aabenraa.

Oliver Ravn, rapper

Jeg nød at arbejde med de unge (i centrum). Workshopen forløb nær optimalt: de var et koncentreret og deltagende publikum - der var plads til både grin og oprigtighed. Enkelte unge gik endnu videre, med engagement i den efterfølgende dokumentation (lydoptagelse) af produktet vi sammen kreerede. Jeg siger tak for invitationen igen, og ønsker de unge alt godt fremad.

Forfatteren Steen Langstrup, forfatter.

Det var en fornøjelse at møde en sal fuld af interesserede unger, som både lyttede og kunne holde sig i ro den godt halvanden time, mit foredrag varede. Jeg kunne mærke, at emnet optog dem meget, og de havde mange gode spørgsmål efterfølgende.

Anne Grete Jacobsen, bibliotekar og medlem af arbejdsgruppen

Det har været fantastisk at opleve hvordan de unge er blevet grebet af litteraturen i de mange forskellige udtryksformer, de har mødt: litterært orienteringsløb, skriveværksted, raptekster, spænding og spinning og mødet med forfatteren bag filmen. Især teksterne fra skriveværkstedet er helt enestående, og novellebilen er blevet rigtig god.

Thyra Joost, bibliotekar og medlem af arbejdsgruppen:

Særligt ved Bengtsson arrangementet kunne man helt klart fornemme, bl.a. ved de unges opmærksomme lytten, at dette projekt har rykket ved deres forhold til litteratur - den er kommet tættere på dem - både som læsere af litteratur og som forfattere af litteratur - jeg fornemmer at forløbet har udvidet deres horisont. Det har været fantastisk at se hvordan litteratur faktisk kan rykke og bevæge noget. At litteratur kan åbne op for dybe dialoger og værdifuld selvindsigt.

Britta Skou Karstens Jørgensen, underviser på Unge i Centrum:

Om morgenen inden første arrangement løb af staben at tænke: "Pyha - hvad har vi rodet os udi? Det er der nok ingen af de unge, der gider være med til - og så i løbet af dagen finde ud af, at de tanker blev gjort til skamme - at de unge både gad være med og også lagde energi og kreativitet i deres medvirken i orienteringsløbet med Jens Blendstrup.

Jeg var også med en ung til samtale hos psykologen, og det var fantastisk at opleve den unge i løbet af samtalen med et skævt smil sige til psykologen: "Jeg har jo aldrig tidligere læst bøger, men hun siger jo, at jeg skal, så nu har jeg læst næsten hele serien" (og jeg kan ikke huske titlen på serien). Et halvt år inde i projektet kunne jeg uddele en roman på 390 sider, og flertallet af de unge går så bare i gang med at læse uden at kommentere eller sukke over opgaven - det kunne vi ikke for et år siden - og havde nok heller ikke turdet. Det var også stort at se de unges energi, arbejdsomhed og glæde ved at blive lyttet til, taget seriøst og få ros af en professionel forfatter – Robert Zola Christensen. Mærke deres glæde ved at skrive og se, at de gør sig umage. Se dem 'stå på nakken af hinanden' for at få lov til at læse deres tekst højt - efter en lang arbejdsdag med Robert Zola Christensen i skriveværkstedet.

Lis Struck Winter, underviser på Unge i Centrum:

Danmark Læser har været et spændende projekt at være med i. Oplevelserne sammen med vores kursister og deres møde med de professionelle har jeg været begejstret over.

Vores kursister har taget udfordringerne op, her tænker jeg især på Rap med Oliver Ravn og Skriveværksted med Robert Zola Christensen. De har fået mange nye tilgange til litteraturen. Det er for mig i sig selv en succes, og at vi samtidig gennem Danmark Læser projektet har fået skabt nogle nye læsere, gør ikke successen mindre.

Appendiks A - Stemmer fra helikopterperspektivet

Anja Klastrup Bork, Uddannelseschef, Unge i Centrum

Det har været en helt igennem god oplevelse at være en del af Danmark læser.

Det har inspireret til andre vinkler i, og omkring læsningen, hvilket har vækket interessen og motivationen for at læse hos flere af vores unge. At de unge har været en del af arbejdsgrupperne, og selv har skullet deltage aktivt i planlægningen og gennemførelsen af aktiviteterne i Danmark Læser har involveret de unge og givet dem mod på at tage medansvar for læringen i undervisningen.

Projektet har skabt nogle andre bevæggrunde for at få de unge i gang med læsningen og træningen heraf. Ikke kun på vores afdeling i Aabenraa, der er den del af Unge i Centrum, der her været med i projektet, men også på de øvrige 3 afdelinger af Unge I Centrum. Vi har således kunne bruge de erfaringer, der er draget i Danmark Læser og implementeret elementer herfra i undervisningen på de øvrige afdelinger.

Borgmester Thomas Andresen, Aabenraa Kommune

- I Aabenraa Kommune skaber vi sundhed og læring, og Danmark Læser-projektet viser, at sundhed og læring kan kombineres og udfoldes på mange forskellige måder. Det utraditionelle samarbejde mellem IBC, biblioteket og jobcenteret har vist, at læseoplevelsen styrker dialog og samtale, udvikler fællesskaber og giver nye perspektiver for de involverede.

Formand for Kultur- og Fritidsudvalget Tim Wulff, Aabenraa Kommune

- Danmark Læser-projektet handler også om at møde mennesket, hvor det er. I Aabenraa Kommune sætter vi fokus på de unge og ønsker mest mulig involvering. Projektets kobling mellem læsning, skabende processer og fysisk og mental bevægelse er resulteret i både synlige og utraditionelle resultater med Novellebilen og det litterære orienteringsløb som rigtig gode eksempler.

Bibliotekschef Morten Fogh, formand for styregruppen, Aabenraa Kommune

- Som modelkommune for Danmark Læser har det været vigtigt at komme ud af bibliotekets vante rammer, opsøge nye potentielle målgrupper og afprøve forskellige aktiviteter for at udbrede glæden ved og nytten af læsning. I projektet har vi baseret os på en kombinationen af involvering, facilitering og aktiviteter med kant – og det er vi lykkedes med. Som bibliotek har vi lært meget af processen, og vi har fået gode redskaber, som kan bruges, når glæden ved læsning skal præsenteres for andre borgere.

Henrik Kærgaard Sahl, Jobcenterchef, Aabenraa Kommune

”Læring kan foregå på mange niveauer. Det at læseprojektet tager udgangspunkt i de karakteristika og problemstillinger, som kendetegner den enkelte unge, og at det sket i samarbejde med IBC, biblioteket og

Jobcentret, det harmonerer godt med grundtanken i Jobcenter Aabenraa om, at være åbne og modtagelige overfor alternative muligheder, som skal afprøves og udvikles. Den målrettede indsats som læseprojektet arbejder med, syntes at modne de unge, idet de har mulighed for at dele fælles oplevelser både via fysiske og mentale aktiviteter, hvor vægten er lagt på at der sker kompetenceudvikling, som kvalificere deltagerne til uddannelsesforløb og til at kunne navigere på uddannelsesstedet. Alt i alt et rigtig godt projekt.”

Administrerende direktør for IBC Jørgen Houmann

- IBC formidler viden til vores elever og kursister, så de kan skabe deres egen fremtid og aktivt deltage i samfundet. Så det giver god mening at være med i Danmark Læser-projekt i Aabenraa Kommune, fordi vores kursister i Unge i Centrum inspireres til nye tanker og oplevelser fra bøgerne. Et princip på IBC er, at kursister og elever skal have konkrete redskaber til at løse konkrete udfordringer. Derfor glæder det mig, at de unge i Danmark Læser også selv skriver, dyrker motion og foretager sig andet aktivt i sammenhæng med Danmark Læser, så de er aktivt engageret i projektet.

Michael Bonefeld Bladt, leder af Unge i Centrum Aabenraa på IBC Aabenraa

Jeg har været glad for at opleve det engagement der opstår hos de unge – nogle gange ”ud af det blå” – når de møder den professionelle, der brænder for sit område. Også det at se unge mennesker tage ansvar for egen læring og prøve grænser af har været fascinerende. Personligt har det betydet meget for mig at vide, at det fokus vi har haft i projektet i Aabenraa, allerede nu har formået at forplante sig ud i andre afdelinger af Unge i Centrum – som små ringe i vandet. Alle der arbejder på Unge i Centrum har været glædelig overrasket over at se det gå-på-mod mange af de unge har udvist i projektets aktiviteter

Kulturminister Marianne Jelved

- Jeg plejer at sige, at litteraturen åbner for livsnerven i vores demokrati – samtalen og dialogen. Når man selv fortæller om sin oplevelse med en bog, opdager man, hvad bogen betyder. Andre har oplevet den på deres måde, og det giver en bedre forståelse for hinanden. Det fællesskab er blevet styrket i Aabenraa Kommune, hvor unge har kunnet udforske litteraturen sammen på alle mulige måder.

Appendiks A – De unges stemmer – hvad har været godt ved Danmark Læser projektet

Karoline, 19 år.

Det har været meget selvstændigt, og det synes jeg er rigtig godt.

Sarah 21 år

Det har været godt, at man er kommet tættere på de andre ved, at man er kommet i gruppe med nogle man ikke plejer at snakke med.

Sven 21 år

Det har været hyggeligt, det var sjovt, det var spændende.

Maria 20 år

Der har været mere fællesskab. Jeg synes også, det er godt for dem der er ordblinde, at de bedre kan følge med når der er højtlesning.

Camilla 21 år

Man har lært at lave opgaver på sjove måder, og prøvet at være i hold man ikke er vant til.

Nicolai 20 år

Jeg har fået læst lidt, fordi jeg har andet at bruge min fritid på. Jeg har for meget krudt i røven tit. Ha' en god dag, fordi jeg synes alle fortjener en god dag : -)

Loreine 19 år

At folk har læst op og holdt pause, så man kunne diskutere det stykke der blev læst op.

Malene 20 år

At der bliver læst op. At der har været pauser, så man kunne diskutere det der blev læst op.

Julie 21 år

At de læste op.

Anonym

Ingenting. Det hele er lort

Anonym

Intet

Hajrudin 19 år

Har været ude at skrive på en bil, som blev udstillet på vores skole.

Stephanie 25 år

Det har fået mig til at forstå at læsning kan foregå på mange måder, og det ikke behøver at være kedelig.

Lasse 18 år

Jeg er begyndt at læse meget mere end jeg plejer og er begyndt at følge/forstå teksten meget mere end jeg kunne før, og det er dejligt.

Patricia 21 år

Det gode er at jeg personligt er begyndt at læse en del mere. Det har været nogle gode aktiviteter hvor jeg har lært en masse ting. Det har været en god oplevelse.

Katrine 22 år

At vi har haft besøg af forfattere. Jeg synes meget godt om skriveværkstedet med Robert. Og fælleslæsning er en superfin ting.

Bettina 22 år

Det har været en god oplevelse med et godt fællesskab. Det har været spændende. Det har også været godt for dem der er ordblinde, de kan bedre følge med.

Jennifer

At jeg har fået lyst til at læse mere end førhen.

Anders 25 år

Lyst til at læse igen. Lyst til at udtrykke sig på skrift.

Lotte 23 år

At jeg fik læst lidt, og at jeg er blevet bedre til at læse. Det har været supersjovt, og dejligt at man fik læst lidt.

Elise 26 år

Jeg interesserer mig meget mere for læsning. Jeg læser også andre typer bøger. Nu forstår jeg faktisk hvad det at læse betyder. Jeg synes man skal have sådan et projekt hvert andet år, så man bliver interesseret i at læse og forstår, hvorfor man skal læse bøger.

Jannik 24 år

Jeg er blevet mere opmærksom på glæden ved at læse en god bog, og vil fremadrettet prioritere læsning højere. Jeg er også blevet bedre til at danne billeder i fantasien mens jeg læser, og det synes jeg er vældigt spændende. Jeg synes projektet er en supergod idé, og så giver et dejligt pusterum i skoletiden til lige at nyde en god historie. Thumps Up! Og forsæt endelig med Danmark Læser.

Natalie 19 år

En hel ny og sjov måde at lære mere om skønlitteratur på. Vi ser på forskellige måder hvor vigtigt det er at læse, og hvordan man nemt kan komme til det. Det har været nogle spændende aktiviteter, og man kom godt rundt i hele Danmark Læser projektet. Fedt at det kunne lade sig gøre.

Øzenan 18 år

Bedre ordforråd. Samarbejde. Blevet bedre til at læse.

Tanja 23 år

Det har været spændende. Jeg har lært at vedkende, at jeg er en læsehest. Jeg synes det kunne være fedt, hvis andre skoler og/eller kurser får mulighed for at deltage i lignende projekter.

Nina

Jeg har været med i vores super seje arbejdsgruppe! Jeg synes det har været lærerigt og super sjov og spændende at være med til at følge : -)

Kasper 20 år

Man bliver bedre til at læse. Øget koncentration. Thumbs Up

Mohammed 22 år

Jeg er ikke så godt til at læse på dansk, og jeg er altid nødt til at bede nogle danske elever om at læse romanerne for mig. Det er godt, at der er en masse elever, som læser for mig på korrekt dansk.

Kira 23 år

Jeg læser lidt mere end før.

Jenna 28 år

Et bedre fællesskab. Noget at snakke om, Ordblinde kan bedre følge med når der er højtlesning.

Appendiks B - Links til filmene optaget i projektet

Droppet ud? – The Movies

På aabenraabib.dk/dklæser er der links til alle film der er lavet i projektet

Orienteringsløbet

Oliver Ravn laver rap med de unge

Studieudgaven af UiC rappen

Skriveværkstedet med Robert Zola Christensen

Appendiks C – Aktivitetsbeskrivelserne

Fra underviser til underviser

Orienteringsløb med litteraturposter

Beskrivelse af stjerneløb – Unge I Centrum, Aabenraa

Danmark Læser med forfatteren Jens Blendstrup.

Planlægning foregik i samarbejde med et par af de unge. De var med hele vejen både i valg af forfatter, tekster og posternes indhold.

Forudsætning: Mulighed for at lave poster udenfor og efterfølgende aula eller sal.

Udgangspunkt for posterne: 'Bombaygryde' som er en roman og tekster fra 'Luskefisefortællinger', som er små afsluttede tekster fra Jens Blendstrups barndom og et digt: 'Nu stævner kæmpekviden ud'.

Opstart: Alle kursister blev inddelt på hold med ca. 6 på hvert. De fik udleveret et holdkort, hvor navnene på holdmedlemmerne stod. Holdkortene blev krydset af ved hver post.

Løbet var et stjerneløb, det vil sige, at alle poster kom i brug fra start, da kursisterne blev sendt til forskellige poster. Efter at have løst opgaven, blev holdene sendt retur til basen og derefter sendt videre til en ny post.

Ca. tid for afvikling af stjerneløbet 2 timer. De fleste nåede alle posterne på den afsatte tid, derefter var der en pause.

Inden foredraget med Jens Blendstrup, sang alle kursister sangen fra post 4. (Det er absolut nødvendigt, at der er en der kan spille til, hvis det skal være en succes)

Foredraget med Jens Blendstrup tog ca. 90 minutter. Han tog sig tid til at tale med vores kursister om deres drømme og planer.

Posterne:

Der var 6 poster plus en "køpost"

Post 1: Hvert hold får nogle tekststykker som de skal pusle sammen i den rigtige rækkefølge til en hel tekst.

Post 2: Hvert hold får udleveret en lille tekst, som de så skal dramatisere, der er frit valg, hvordan de gør.

Post 3: Hvert hold får udleveret en lille tekst, der skal læses, bagefter skal de drøfte, hvad der er forfatterens budskab.

Post 4: Holdene indøver en sangtekst med hjemmekomponeret melodi. Inden foredraget bliver der fællessang i salen "Nu stævner kæmpekviden ud" (Afhængig af en, der kan spille til)

Post 5: Første del af en tekst læses højt, og bagefter skal holdene digte videre.

Ekstraopgave en definition af "Hvad er en luskefis?"

Post 6: "Kender du typen" Holdene får udleveret 3 fotos af forfattere plus diverse mere eller mindre rigtige oplysninger om dem. De skal så forsøge at gætte, hvem det er, der kommer på besøg.

Køpost: Højtlesning af en kort tekst.

Basen: Her får holdene udleveret holdkort og vej kort. De skal tilbage efter hver post og sendes ud igen. Hver ny post markeres med sin egen farve på holdkortet.

Et par kursister går rundt og tager fotos og korte filmklip

Skriveværksted og Rapper laver Rap med de unge

Opgave: Novellebil – der indkøbes en bil, der både udvendig og indvendig skal dekoreres med tekster skrevet af de unge. Bilen skal efterfølgende udstilles ved offentlige institutioner i området og på IBC.

Overvejelser omkring opgaven i arbejdsgruppen, som består af unge i forløbet, undervisere og bibliotekarer fra folkebiblioteket samt projektleder:

Kan vi finde en forfatter, der kan have alle vores unge i skriveværksted til novelleskrivning på samme tid?

Kan alle vores unge finde motivationen til og være i stand til at skrive en tekst/novelle?? Vi fik ideen, at vi ud over novelleskrivning også vil forsøge med andre tekstgenrer – f.eks. lyrik, herunder rap-tekster.

Afvikling af rap

17. september 2014 – kl. 10.00-13.30

Oliver startede op med kort præsentation af sig selv og sin lydmand Niels, han gav eksempler på rap – freestyle m.m.

1. opgave – de unge skal skrive et par linjer om dem selv og hvorfor de er på UIC

De unge læste teksterne op – og fik feedback (masser af ros – de lykkedes ☐)

2. opgave – få teksterne til at rime

Feedback

Frokostpause, hvor Oliver kiggede teksterne igennem og planlagde kompositionen af vores rap

3. opgave – fælles gennemgang af Olivers forslag til komposition og fælles digtning af det, der manglede

Lydoptagelse og kor-rap

Evaluering: ønske om en indspilning af rap'en og offentliggørelse på youtube.com, hvilket vedtages af den samlede arbejdsgruppe

Ekstra dag med lydoptagelser

7. oktober 2014 – kl. 10.00-13.30:

Et klasselokale blev indrettet til lydstudie vha. skillevægge og tæpper. Oliver medbragte selv alt øvrigt udstyr. I forvejen havde han sendt tekst og pre-indspilning, så de unge havde mulighed for at forberede sig.

De unge var i lydstudie på skift og indspillede rap sammen med Oliver og Niels

Det færdige resultat tilsendes UIC

Kontakt til:

Danish Music Agency aps - info@damu.dk, som anbefalede Oliver Ravn – kendt som Ole Omkvæd/Ole O.

Pris (17. september 2014) 8.550,- - et funky foredrag med efterfølgende hjælp til kursisters egen skrivning.

Pris (7. oktober 2014) 13.280,- en ekstra dag med studiesession med indspilning af tidligere udarbejdet rap.

Pre-indspilning af lydspor samt efterredigering af fotos og lyd

Skriveværkstedet

Afvikling af novelleskrivning over 2 dage:

1. dag 8.15 – 13.30

Robert Zola Christensen startede med præsentation og et oplæg om litteratur – hvad er god litteratur?

1. opgave: Skriv kort om noget, der irriterer dig og kan gøre dig hidsig

De unge læser deres tekster højt og får feedback (masser af ros, som er fortjent ☐)

2. opgave: Skriv om noget, du ikke kan glemme

Højtlesning og feedback – allerede nu er nogle af teksterne klar til bilen

3. opgave: Skriv et eventyr – gerne moderne og anderledes. De unge blev inddelt i tilfældige grupper

Højtlesning og feedback

2. dag 8.15-13.30

Robert startede med: hvad er en god indledning på en tekst? Han læste eksempler op på gode og ikke-så-gode indledninger

1. opgave: Skriv en indledning til en historie. De unge blev inddelt i tilfældige grupper.

Højtlesning og feedback

2. opgave: Indledningerne skiftede grupper. Fortsæt historien – vær tro mod stemningen, men første del må omformuleres

Højtlesning af indledning og fortsættelsen + feedback

3. opgave: Historierne skiftede grupper. Skriv slutning – samme udgangspunkt: vær tro mod stemningen i historien, men det forrige må omformuleres

De færdige tekster læses højt og feedback.

Alle unge fik i løbet af dag 2 en signeret bog, der var købt ind af projektet. Derudover havde Robert Zola medbragt 'undergrundslitteratur', som han forærede de unge.

Evaluering

Robert Zola vil gerne have tilsendt de færdige tekster samt billeder af novellebilen.

Vi overvejer en opsamlingsdag, hvis budgettet i projektet tillader det.

Teksterne renskrives af kursister og rettes til af forfatterne (kursisterne), hvis det er nødvendigt.

Kontakt

Direkte til Robert Zola Christensen via facebook – og derefter mailudveksling

Pris: 13.000,- + overnatning, forplejning og transport

Novellebilen er under udarbejdelse. Bilen er indkøbt, og dekoreringsarbejdet påbegyndes omkring 1. november.

Pris: 9.000,- for bilen, som er nysynet – en hvid Opel Astra stationcar.

Spænding og Spinning

11. november 2014:

Overvejelser

Hvordan kan man praktisk få spænding og spinning koblet sammen, når det ikke skal være lydbog.

Forslag fremme om at få elever fra skuespillerskolen til at komme ned og dramatisere tekster. Kontaktede skolen i Odense, men det kunne ikke lade sig gøre, da de har så stramt et pensum, at de ikke har mulighed for at tage ud til sådanne arrangementer.

Planlægning

Lejede Fitness World bikelokalet pris 995 kr. pr. time inkl. moms

Bookede skuespiller Connie Ravensbjerg fra Teatret Møllen i Haderslev pris 5000 kr. plus moms plus kørsel

Kursisterne i arbejdsgruppen foreslog, at vi brugte tekster af Rune T Kidde, det er en god ide, da det gerne må være humoristiske tekster.

Læse nogle Rune T Kidde tekster, der ikke skal bruges den dag.

Afvikling

Kursisterne mødte op i hold af ca. 20

Der var mulighed for omklædning, de fik udleveret sko og en instruktør var behjælpelig med at indstille cyklerne.

De af kursisterne der ikke kunne deltage i spinning sad langs væggen.

Connie læste Runes tekster højt mens kursisterne cyklede i det tempo de syntes var passende

Tidsplan pr. gruppe 30 minutter.

Efterfølgende samledes alle i salen hvor Connie fortalte om sin forberedelse samt sit arbejde som skuespiller.

Til sidst var der spørgsmål til hende fra salen.

Evaluering

Kursisterne syntes, at det var et godt arrangement

Nogle havde svært ved at koncentrere sig om oplæsningen mens de cyklede.

Nogle mente det var for kort tid, andre at det var passende med 30 minutter.

Teksterne fik positive tilbagemeldinger, den skæve vinkel der er på Kiddes tekster, passer godt til vores unge kursister.

Det kan være en mulighed at opdele holdene efter, hvem der normalt dyrker meget motion og dem der ikke gør.

SMS novelle

December 2014:

Overvejelser:

Hvordan kan man praktisk få vores kursister interesseret i litteratur via elektroniske medier, når det ikke kun skal være lydbog?

Kan man få flere til at læse ved at placere litteraturen på et medie de i forvejen ofte anvender?

Forslag: SMS julekalender med Steen Langstrup. Det vil give alle kursister mulighed for at følge med i samme novelle, og det giver mulighed for fælles snak, af hvad der sker næste gang. Midt i forløbet få besøg af Steen Langstrup hvor han kunne komme med et oplæg om sit forfatterskab og om det at skrive SMS noveller.

Steen Langstrup skriver meget i genren Gys og gru, en genre mange af vores unge ser på film.

Planlægning:

Forfatteren blev booket til den 11 december

Arrangement i salen den 28.11 hvor alle fik en lille intro til sms julekalendernovellen, forfatteren og alle kursisterne tilmeldte sig.

Afvikling:

Den 1. – 24. december alle modtog ca. 4 sms pr. dag

Den 11. december kom Steen Langstrup, han fortalte om sig selv, det at skrive via elektroniske medier og genren Gys og gru. Han brugte PPW med billeder og klip fra film i sin gennemgang.

Efterfølgende var der mange spørgsmål til ham

Evaluerings:

En del kursister faldt fra SMS novellen, de syntes ikke om den form for litteratur.

Forfatteren var god og inspirerende, emnet var spændende og flere efterspurgte lister med Gys og gru film og bøger. Kursisterne syntes, at det var et meget godt arrangement med Steen Langstrup.

Steen Langstrup sendte efterfølgende en liste med titler på bøger og film der blev lagt ud på vores Facebook gruppe.

Fælleslæsning

Den 24. januar 2015

Overvejelser:

I september måned 2014 var flere fra arbejdsgruppen til en konference omkring Danmark Læser. Under konferencen fik vi stiftet bekendtskab med begrebet Guidetlæsning og Læseforeningen.

Guidetlæsning/Fælleslæsning er et koncept, som passer fantastisk godt til vores gruppe af kursister, fordi fælleslæsning er terapeutisk uden at være terapi, samtidig kan man deltage uden at være forberedt eller have specielle forudsætninger for at deltage.

Det blev besluttet, at 5 personer fra arbejdsgruppen, de 3 fra biblioteket og de 2 undervisere fra UIC, tog en 4 dages uddannelse som læseguide i Læseforeningen.

Planlægning:

Underviserne på UIC gennemførte fælleslæsning med nogle kursister før jul og i starten af januar, på den måde blev der skabt nogle ambassadører, der kunne skabe engagement hos de andre kursister.

Der blev afholdt et møde mellem de 5 der skulle afholde fælleslæsning, der fandt vi frem til novellen Hvalp fra George Saunders novellesamling 10. december, samt digtet af Halfdan Rasmussen, .

Individuelt forberedte vi spørgsmål til novellen og digtet, åbne og undrende spørgsmål. Det er vigtigt, at det ikke får præg af danskundervisning.

På dagen: Der lægges dug på bordet, stearinlys og kaffe og småkager stilles frem.

Kursisterne blev inddelt i hold.

Afvikling

Fælleslæsning fra kl. 10.00 – 11.30

Højtlæsning med pauser, spørgsmål, undren og refleksion.

Evaluering

En del af kursisterne syntes, at det var et godt arrangement, de deltog aktivt i dialogen

Kursisterne synes at fælleslæsning åbner op for at alle kan være med. Særligt det med at stoppe op undervejs og snakke om teksten, er en god måde til at opnå egen forståelse og opnå accept andres måde at forstå en tekst på, samtidig kan de kursister der ikke så gerne deltager i snakken få meget ud af at lytte.

Få havde svært ved at koncentrere sig om højtlæsningen,

Halvdelen af kursisterne vil gerne deltage i en læsegruppe fremover, nogle af vores kursister vil gerne selv have en uddannelse til læseguide.

Læsebånd

'Læsebånd' er et modul læsetimer om ugen, hvor alle kursister læser

Primære formål med 'Læsebånd' er: Læselyst og Læseglyde – derfor så få 'regler' og 'skal'/'må ikke' som muligt i tankerne bag og afviklingen af 'Læsebånd'

Der læses sammenhængende tekster – romaner, noveller, sagprosa, tegneserier m.m. – i papirform og elektronisk.

Alle får et lille hæfte til at føre læse-logbog i – her noteres: dato + titel på tekst + antal sider. Læse-logbogen skal danne udgangspunkt for evaluerende underviser-kursist-snak

Danskundervisere sørger for kurser i læsestrategier – læsehastighed og læseforståelse. Der dannes hold, der i Læsebåndstimerne i en kortere periode arbejder med læsestrategier.

Som udgangspunkt er – ud over kursisten selv – primært dansklærere ansvarlige for læsestof – men andre undervisere forventes også at byde ind med forskelligt skøn- og faglitteratur.

Spørgsmål f.eks. angående læsning af litteratur på andre sprog end dansk må besvares ud fra en individuel vurdering.

Fra film til roman – fra roman til film.

Overvejelser om det at se en film kan motivere til at læse romanen, filmen er bygget over??

Vælg **egnet roman, der er filmatiseret**, og hvor det er muligt at lave arrangement med forfatter, instruktør, skuespillere eller andre centrale personer.

Vi valgte romanen 'Submarino' af Jonas T. Bengtsson, filmatiseret i 2010 med Thomas Vinterberg som instruktør, da vi havde i udsigt at kunne lave arrangement med såvel forfatter som instruktør gennem bookingbureauet Arte.

Gennem Center For Undervisningsmidler lånte vi 30 stk. romaner. Romanen er på 390 sider, hvilket kan være en stor mundfuld for flere af vores kursister, derfor blev der kopieret uddrag af romanen, så læsningen blev mere overskuelig.

Biografen blev booket. Biografen sørger for at have filmen hjemme.

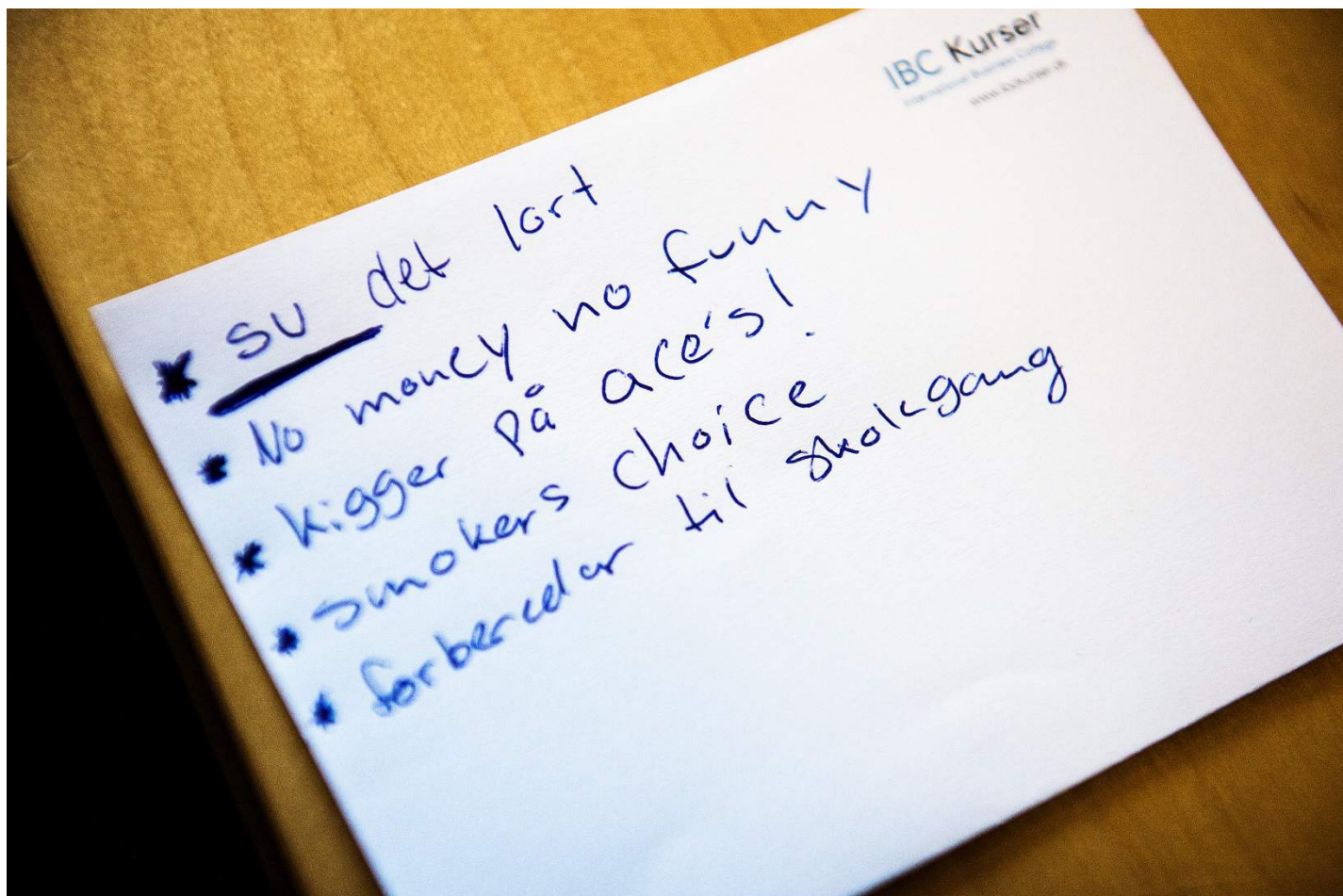
Efter aftale med forfatter – instruktør meldte fra til arrangementet - ser **programmet** for dagen således ud:

8.30-10.30 Se filmen 'Submarino' i den lokale biograf

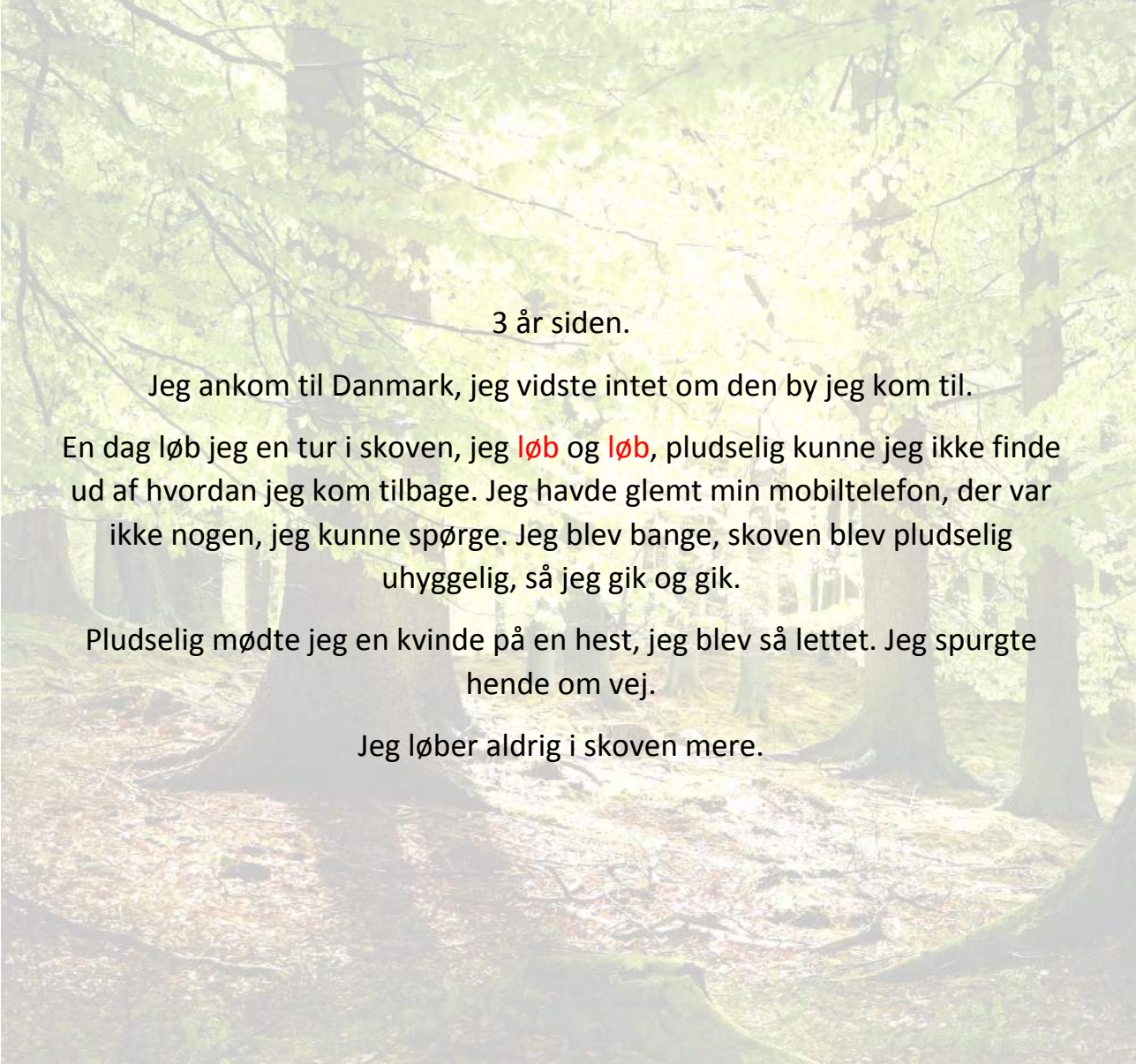
11.00-14.00 Jonas Bengtsson fortæller om tanker bag romanen, tilblivelse af filmen og lægger op til dialog med kursisterne om forskel/sammenligning af roman-film. Kursisterne har forberedt 5 spørgsmål til forfatteren.

Appendiks D – De unges tekster fra Skriveværkstedet

De unges tekster fra Skriveværkstedet med Robert Zola Christensen er udgivet i et hæfte, og kan også læses på de følgende sider.

En råskitse til en tekst, skrevet af en unge på Unge i Centrum

A misty forest scene with sunlight filtering through the trees. The ground is covered in fallen leaves and moss. The trees are tall and thin, with their branches reaching up. The overall atmosphere is serene and slightly mysterious.

3 år siden.

Jeg ankom til Danmark, jeg vidste intet om den by jeg kom til.

En dag løb jeg en tur i skoven, jeg løb og løb, pludselig kunne jeg ikke finde ud af hvordan jeg kom tilbage. Jeg havde glemt min mobiltelefon, der var ikke nogen, jeg kunne spørge. Jeg blev bange, skoven blev pludselig uhyggelig, så jeg gik og gik.

Pludselig mødte jeg en kvinde på en hest, jeg blev så lettet. Jeg spurgte hende om vej.

Jeg løber aldrig i skoven mere.

Den skide traktor

Den forbandede traktor

Du skal tage og skride ind på marken, hvor du hører til

Du har intet at gøre på vejen

Folk kommer for sent eller får en mindre hjerneskade, fordi du er så skide irriterende og kører tre gange så langsomt som os

Kør for satan, din idiotiske dumme, grimme, snøvlende traktor!

Afsted! Eller jeg smadrer hundrede gange ind i dig

Den årlige familietur gik igen til Jul i Tønder. Igen er det mine to ældre brødre, den ene havde sin kæreste med, min lillesøster, mine forældre, min kæreste og mig. Det var slutningen af november. Folk var i julestemning, og som hvert år skulle vi ind og se det gamle apotek og derefter ind og få kaffe på Klostercafeen. Da vi sad og drak kaffe og spiste vores kager, snakkede vi om alt muligt, og vi havde det sjovt. Der blev stille et øjeblik. Min yngste storebror fik chancen for at sige noget, som han havde holdt hemmeligt et stykke tid. Han tog sin kæreste i hånden og sagde: 'Der er noget, vi skal fortælle jer'. Min far kom med en joke om, at hans kæreste sikkert var gravid. Min bror kiggede på sagde: 'Ja, det er hun'. Min mor græd af glæde, hendes største ønske var gået i opfyldelse.

Der var engang en alkoholiker. Han drak hver eneste dag. Han var ret ligeglad med livet, fordi han havde mistet sin familie i en bilulykke. Han havde kun en hobby, han spillede meget lotto. Han vandt 100 millioner. Så gik han i banken og lånte 1 million.

Bagefter købte han sig et æsel, og fik tatoveret "Jeg er pisselig" på ryggen. Han red hen på sin lokale bar, og gav fri bar til alle. Næste dag vågnede han op med tømmermænd. Han gik ned for at indløse kuponen og fandt ud af, at han kun havde vundet en flad 20'er.

Der var engang en megasød prinsesse.

Hun boede på et slot oppe i skyerne med sin far, kongen, og sin mor, dronningen.

Da hun fyldte 18 somre, kom der en ubuden gæst Den onde heks, Hanne, fra havet. Vandet dryppede af hende, og krabberne kravlede i hendes hår. Hun hadede Kong Michael og Dronning Janne og ville derfor gøre skade på Prinsesse Lis.

Prinsesse Lis så, at der stod en pakke med hendes navn på og åbnede den. Der kom perler svævende op fra pakken - ondskabsfulde perler, som fløj ind i øjnene på hende, så Prinsesse Lis blev ond.

Prins Paw kom ridende på Enhjørningen Johan. Med sig havde han sin tro væbner frøen Britta. Sammen skulle de redde Prinsesse Lis.

For at komme til Prinsesse Lis, skulle de krydse den grusomme skov, over det talende bjerg og igennem grotten, hvor den onde Charlotte vogtede. For at komme igennem her skulle de besejre den hæslige trolde, Jan.

Der var engang en rød abe, der hed Bette Fis, den boede på en losseplads i udkanten af Sønderborg. Bette Fis var konge af den store losseplads, men han savnede en dronning. Kong Bette Fis kunne flyve blot ved at svinge halen rundt og bruge den som propel. Så derfor fløj han til Aabenraa for at finde sig en smuk kone.

Inde i Aabenraa sad lille Karen. Hun var en ung fattig bondepige, med 7 arme og 3 hoveder, hun ville aldrig finde kærligheden, da hun sad i bur.

Kong Bette Fis fløj og fløj rundt

i ring, til sidst slog halen knuder, og han kom i karambolage med en måge og styrtede lige ned i Karens bur. Karen kom fri, hun så straks, at det var en lækker rød abe, og hun gemte sine 3 ansigter med sine 7 hænder. Kong Bette Fis svang halen om de 7 arme for at se på herlighederne. Først mødte han et hæsligt ansigt med næsebor så store som Cocio-flasker. Det næste ansigt havde ører så små som tissemyrer, men det sidste han så, var smukt som morgensolen på en rosenbusk. Kong Bette Fis tog Karen over skulderen og fløj tilbage til lossepladsen, og de levede lykkeligt.

Der var engang et magisk træ.

Et blad faldt ned. Det ramte en lille pige. Bladet var ikke helt almindeligt, det havde nemlig magiske kræfter.

Bladet blev til en lille fe der kunne opfylde 3 ønsker.

Den lille pige brugte sit første ønske på at trylle alle skovens træer om til slikkepinde, men en troldefamilie kom og spiste dem alle og tog den lille pige med til trolde-land.

Der var ingen vej tilbage nu.

Jeppes var allerede over 50 meter oppe af bjerget, styrtede han ned nu, var det den visse død. Det var første gang, han klatrede frit. Pludselig ringede hans mobil.

Det var hans kone, vandet var gået og nu var der kun én vej, NED.

Telefonen i den ene hånd, et reb i den anden. Nu gjaldt det liv eller død.

Der lyder et stort brag, kort efter mærker han den første regndråbe. Hans fingre glider på de kolde, våde sten og det bliver sværere og sværere for ham at finde energien. Han er lige ved at give op, da han kommer til at tænke på sit ufødte barn får kræfterne til at fortsætte. Han når ned til sin bil, som ikke vil starte.

Det startede for snart 10 år siden.

Det var efterskoletid.

Alle ved, det er en tid med blandede oplevelser og følelser.

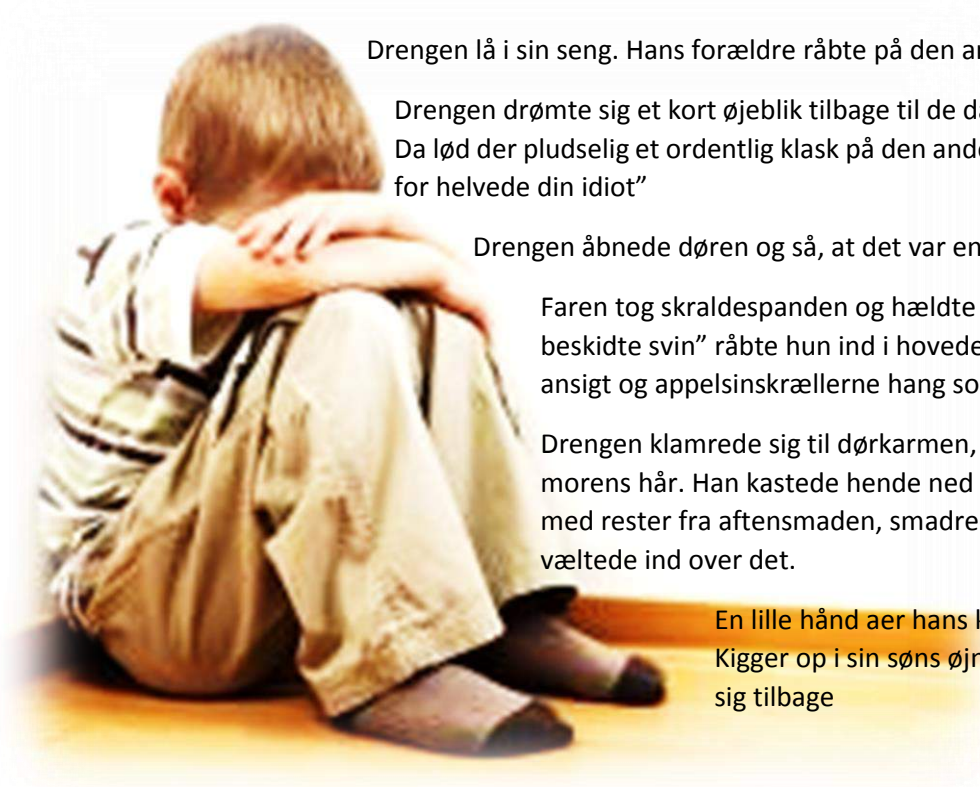
Venskaber opstod, og det har båret lidt af hvert med sig.

Bånd blev knyttet, vi delte ting, der har og havde stor betydning for mit liv.

Det var alt, arbejde, fritid og levemåde.

I år var det 10 år siden venskabet begyndte, han valgte, at de år ikke betød noget for ham. Han dolkede mig i ryggen og nu står jeg her 2 måneder efter med sår på sjælen, men egentlig med mere ro i kroppen.

Drengen lå i sin seng. Hans forældre råbte på den anden side af døren.

Drengen drømte sig et kort øjeblik tilbage til de dage, hvor det hele var godt. Da lød der pludselig et ordentlig klask på den anden side. Moderen råbte "Av for helvede din idiot"

Drengen åbnede døren og så, at det var endt i en slåskamp.

Faren tog skraldespanden og hældte den udover moren. "Dit beskidte svin" råbte hun ind i hovedet på ham. Hun gemte sit ansigt og appelsinskrællerne hang som guirlander i hendes hår.

Drengen klamrede sig til dørkarmen, og så på, at faren tog fat i morens hår. Han kastede hende ned i spisebordet. Tallerknerne med rester fra aftensmaden, smadrede mod gulvet, idet hun væltede ind over det.

En lille hånd aer hans kind..... han vågner.....
Kigger op i sin søns øjne..... han havde drømt
sig tilbage

Du klarer dig flot
Jeg synes mest af alt jeg klarer
mig elendigt
Men hun bliver ved med
At rose mig
Jeg gør det aldrig igen
En graviditet er nok

Du lugter af tis og lort...

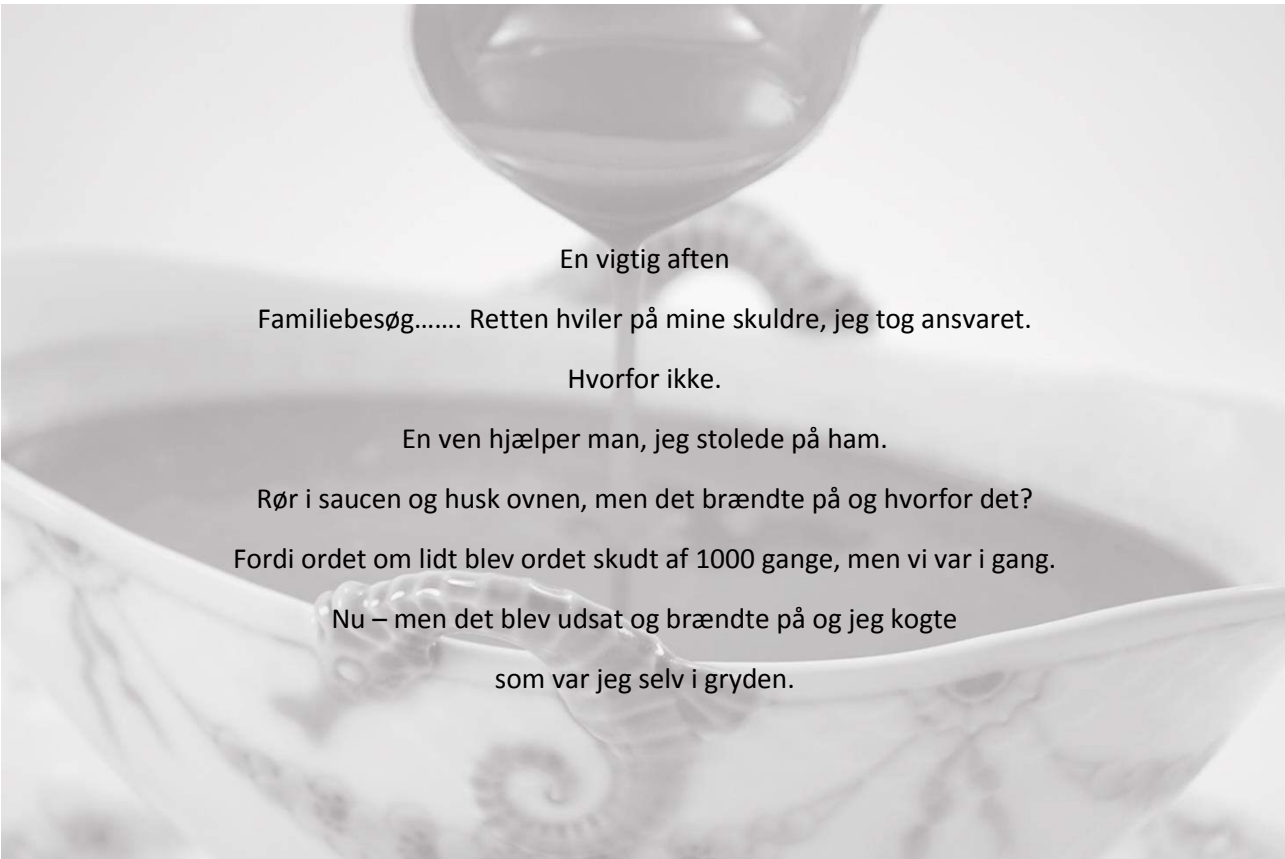
Der er så mange af jer

”Ham her er tyk”

- Ingen flyvende køer i den her stald
- Skidt under neglene
- Edderkopper i buerne
- Tatoveringer
- Store øjne og svedige håndflader

Kærligheden står – du skal med mig

Nu er du min

En vigtig aften

Familiebesøg..... Retten hviler på mine skuldre, jeg tog ansvaret.

Hvorfor ikke.

En ven hjælper man, jeg stolede på ham.

Rør i saucen og husk ovnen, men det brændte på og hvorfor det?

Fordi ordet om lidt blev ordet skudt af 1000 gange, men vi var i gang.

Nu – men det blev udsat og brændte på og jeg kogte

som var jeg selv i gryden.

Eventyret om den brune ring

Der var engang en pige og hed Ruth
Hun ku' godt li' at prut'
"Prutter er noget der dutter", sagde hun altid.
Ruth havde en taske, hvori hun ku' prut'
"Det bli'r aldrig helt slemt, når man har en prut,
Der er godt gemt", sagde hun altid.
Ruth var 40 år, men brugte stadig sut,
"Uden sut kan man aldrig prut", sagde hun altid.

Ruth havde en ven der hed Bruno
Han var neger og kom fra udkanten af Tarm,
De kunne begge li' at prutte – sikke dog en larm.
Bruno var en, som Ruth længe havde kendt,
Bruno var nemlig dirigent
I ved, ikke med triangel, men et enhåndsinstrument.

En dag sku' de til koncert og Ruth spillede lut
For resten er hendes livret flutes, men det er en længere historie.
Under et break i koncerten slog Ruth en prut
Den var så fæl, at kun Ruth gav salut
Prutten blev evalueret og bygningen evakueret.
Sådan blev vores eventyr bedst formuleret.

Gokulam:

Jeg er Gokulam, et gammelt hus. Jeg er i en lille by i Sri Lanka. Jeg er 100 m² og har 3 værelser.

Jeg var rigtig smuk, for 15 år siden havde jeg en hyggelig familie. De boede med mig, det var den dejligste tid i min liv.

Familien havde 3 sønner, der hedder Ramanan, Jith og nimalan. De var nogle hyggelige drenge, men Jith var altid i problemer med sin mor. Da han var lille, skrev han på mig med kuglepen og hans mor blev sur over det.

Jeg var rigtig glad for at kigge på drengene, hvad de snakkede om og når de legede med deres legetøj.

En dag havde de pakket deres tøj. Jeg forstod ikke hvorfor de gjorde det. Jeg blev lidt bange og tænkte på, hvad problemet var. De snakkede om at de skulle rejse til Colombo, for at hente deres far, han kom fra Saudi Arabien. Jeg glædede mig for dem og ventede på at se deres far.

Jeg var alene, jeg kunne ikke høre nogen. Jeg havde ingen lys, jeg var helt mørk. Jeg blev lidt bange og ked af det.

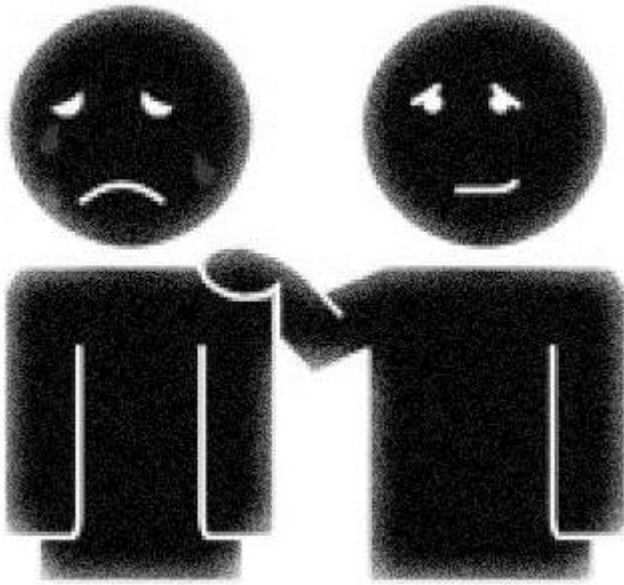
Jeg ventede i 2 måneder, men de kom ikke. Pludselig kom en person og gjorde rent på mig. Så troede jeg, at min familie snart kom, men det skete ikke. Den samme person kom måned efter måned og gjorde rent. Jeg savnede min familie i mange år og følte mig helt alene.

Pludselig 10 år senere kom familien. De tog mange billeder af mig, børnene var blevet store.

De snakkede om deres liv sammen med mig. Jeg var glad for det. Efter 2 timer gik de igen.

Jeg har nu ventet på dem i 10 år igen, jeg ved ikke hvor de er, jeg håber de også savner mig. Jeg håber de kommer igen før jeg dør.

Det er ikke en historie, det er sandheden om mit liv.

Han fandt hende siddende i køkkenet, hvor hun hulkede. Det var mandag morgen, Preben havde taget bollerne ud af ovnen. Han trøstede hende og sagde, at nu havde han lavet boller til morgenkaffen. Han lagde sine hænder på hendes kinder og tørrede tårerne væk. "Hør jeg ved godt du er ked af du ikke nåede det, men det skal nok gå", trøstede Preben. "Det kan du fandme sagtens sige," vrissede Marie, mens hun kastede fadet med boller gennem lokalet. Preben gik, så hun var alene igen.

"Preben, hent en strikkepind."

Han kommer tilbage. "Hent den selv, jeg har et arbejde, jeg skal passe. Du har allerede ødelagt min morgen." Preben smækker med døren.

Hvor svært kan det være?

Du må køre 70 og så
snegler du med 50!!!

Ikke nok med det,

så kommer du heller
ikke afsted, når det
bliver grønt i de pis
lyskryds!!

Comeon.

Det er søndag
eftermiddag. Jeg har
ikke tid til dit pis.

Jeg skal giftes NU!!!

Kunne være man skulle overhale?

Jeg sad på en kro med min kæreste.

Vi havde det skide hyggeligt, vi snakkede, drak en øl og røg en cigaret.

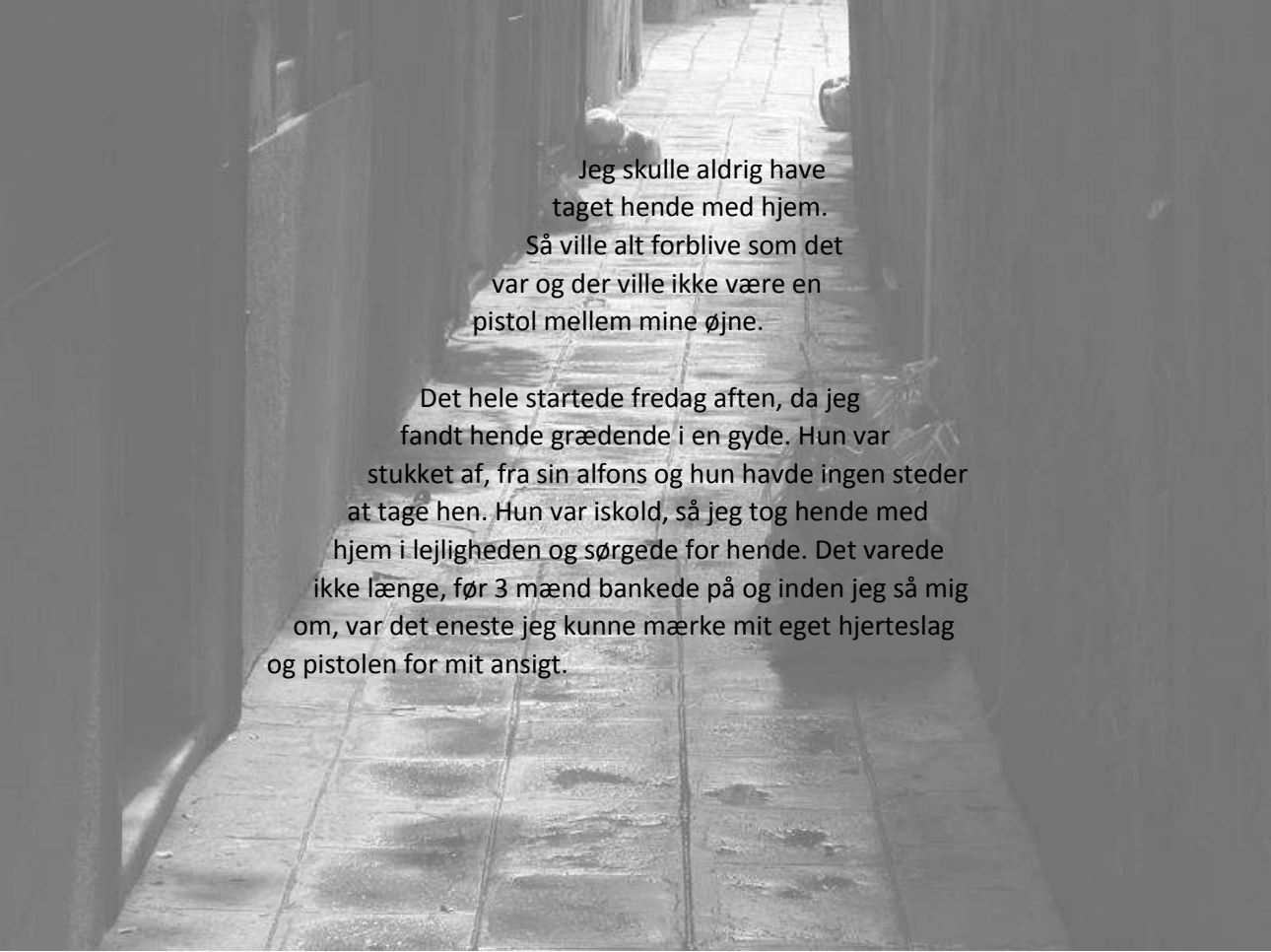
En af stamkunderne vendte sig om nogle gange fra baren af, og smed en eller to bemærkninger til os. Han er i det gode humør i dag. Lige pludselig kom der en flok gutter ind. De havde fået en eller to øl for meget og havde røget noget som de ikke skulle. De satte sig oppe i baren og fik en øl. Bartenderen og gutterne snakkede sammen, og man kunne høre dem i hele baren. Efter et stykke tid kom der en, så kom der to og så kom der tre op til stamkunden og sagde en masse grimme ting om hans datter, og de blev ved og ved. Min kæreste sagde til dem, at de skulle stoppe, men de kom bare med dårlige undskyldninger og blev ved med at provokere stamkunden. Stamkunden blev vred

og såret. Min kæreste skulle til at sige noget til dem igen, men jeg stoppede ham af frygt for, at de ville gøre ham noget ondt. Vi kiggede begge på hinanden og tænkte den samme tanke: Hvorfor gør bartenderen ikke noget?

Min kæreste og jeg blev meget rystede og virkelig sure, så vi valgte at gå. Da vi gik, gik de andre også.

'Hvad sker der for de unge i dag?' Tænkte vi – og det var ikke sidste gang, vi oplevede det.

Jeg skulle aldrig have
taget hende med hjem.
Så ville alt forblive som det
var og der ville ikke være en
pistol mellem mine øjne.

Det hele startede fredag aften, da jeg
fandt hende grædende i en gyde. Hun var
stukket af, fra sin alfons og hun havde ingen steder
at tage hen. Hun var iskold, så jeg tog hende med
hjem i lejligheden og sørgede for hende. Det varede
ikke længe, før 3 mænd bankede på og inden jeg så mig
om, var det eneste jeg kunne mærke mit eget hjerteslag
og pistolen for mit ansigt.

Jeg var i gang.

Jeg gjorde rent på jobcentret.

Pludselig stod der en medarbejder foran mig.

Hun så på mig og spurgte:

”Hvad laver du her?”

Jeg fortalte, at jeg gjorde rent, men hun grinte bare og sagde:

”Det ser ikke godt ud.

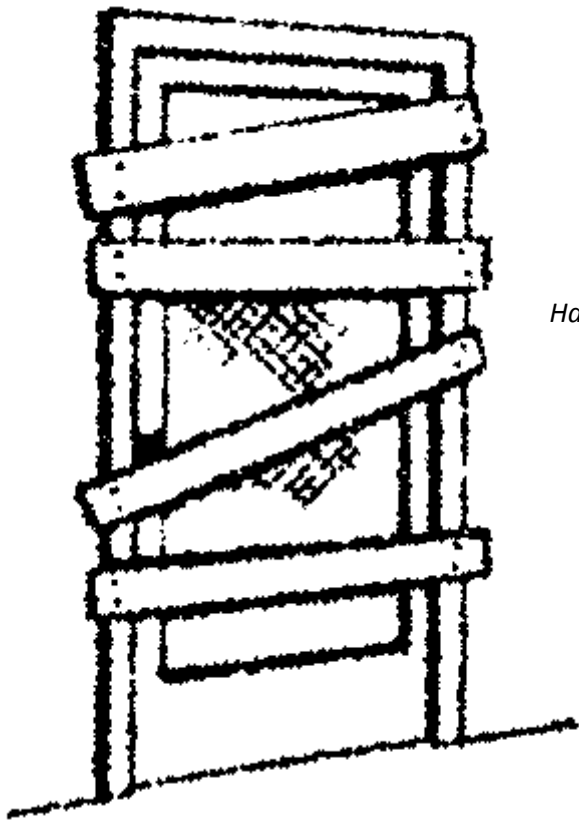
”Du forstyrrer mit arbejde.”

Jeg vendte ryggen til

og hun gik

sin vej.

Låst inde på badeværelset – **kan ikke komme ud**

Han kommer og går – han har nøglen

Hans klistrede fingre rør mig og hans onde ord smerter mig.

Skubbet under bruseren – tænd, sluk, tænd, sluk

Han presser min psyke over kanten mod sindssyge.

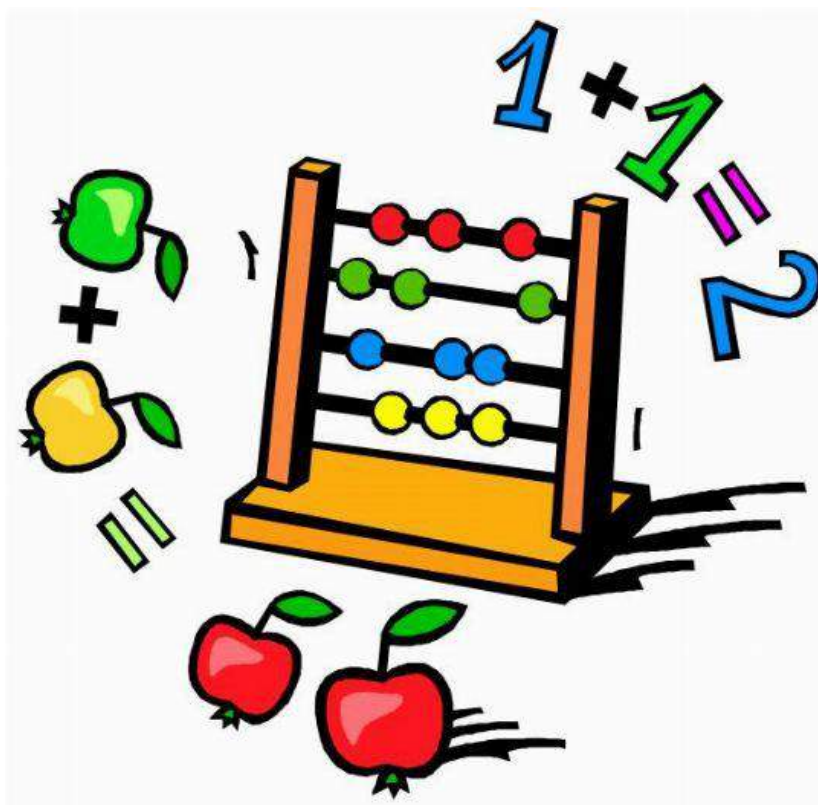
Hans fingre der søger – fingre der gør ondt

Mørket bliver dybere og mere opslugende,

opsluger mig helt

og lader mig hvile

Han er endelig væk.

Matematik

En matematiklærer spørger din kammerat, hvis jeg giver din far 1000 kroner med 10% i renter, hvor meget skal jeg så have tilbage igen om en måned.

Kammeraten svarede 0 kroner. Læreren blev sur og sagde det er forkert, kan du ikke regne, det er ellers nemt.

Kammeraten svarede, jeg kender svaret, men du kender ikke min far!

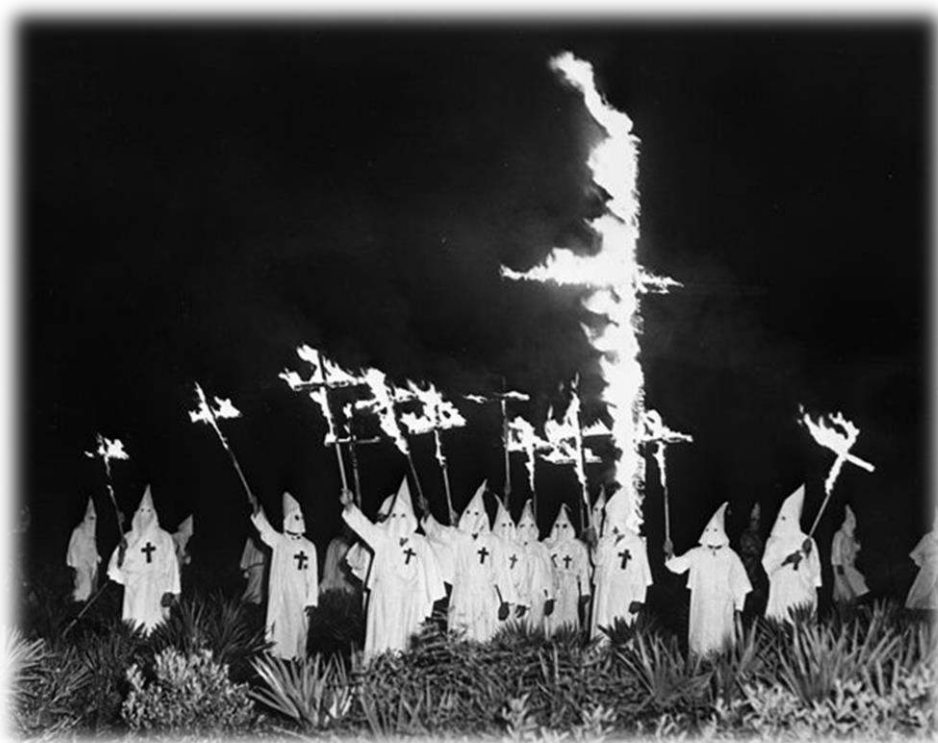
Min kæreste og jeg – vi har været sammen i snart 4 år
Min kæreste kan ikke lide, at når jeg spiser, så larmer det
Jeg kan ikke lide, når min kæreste råber
Min kæreste kan ikke lide, at jeg spiser for meget kage
Jeg kan ikke lide, når min kæreste prutter og stinker
Men jeg er glad for ham, og han elsker mig så højt 😊

Mit hoved dunker, men jeg bliver ved med at løbe. Mærkelige lyde og skridt bliver højere her i skoven.

Jeg ser mig tilbage – jeg kan ikke se dem længere.

Jeg kan smage blodet i min mund, men det hele er så tåget. **Hvad fanden skete der?**

Lungerne brænder, de bare fødder gør ondt. Jeg kan ikke mere, mine ben giver efter, skovbunden føles kølig.

Den dengang ellers så hvide bomuldsskjorte er nu revet fuldstændig i stykker, og næsten ligeså sort som min hud.

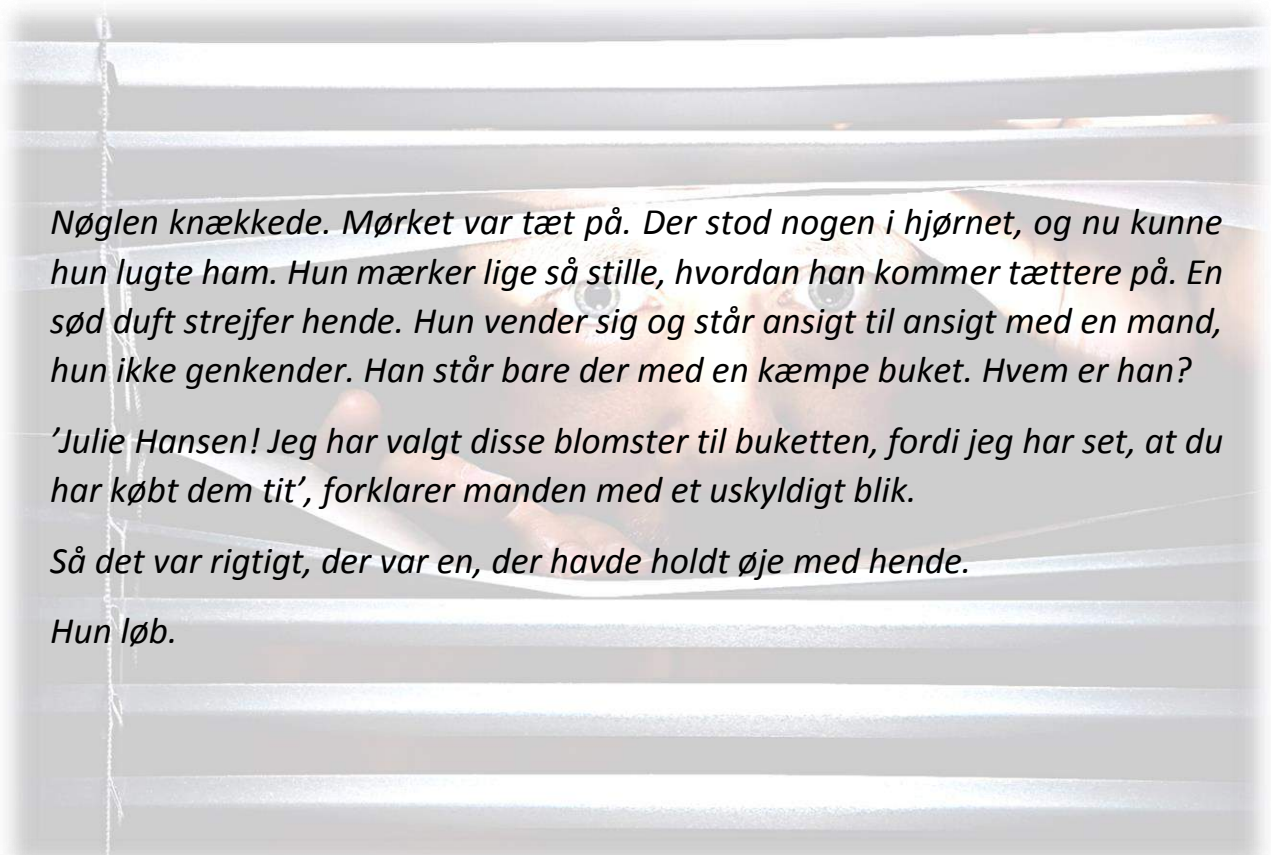
Den hvide magt har overtaget Tennessee og det meste af sydstatene. Et kort glimt af min søster på bålet, som en anden Thanksgiving steg.

I hullerne af de hvide hætter. lyser deres øjne onskabsfuldt.

Jeg vågner op til voldsom smerte og lugten af brændt træ. Jeg kan mærke flammerne slikke op af mine brændte bukser.

Jeg kan høre hvidhætternes stemmer summe i takt med hinanden. Et minde fylder mit indre blik og varmer mit hjerte i en kort stund, et minde af os under nattehimlen liggende side om side og nyde skønheden i de blinkende stjerner.

Jeg rives tilbage til nuet af flammerne, der æder sig vej op ad mine arme. Mine lunger brænder op jeg kæmper for min sidste vejtrækning. Jeg tænker en sidste gang på min søster, før smerten er for altopslugende og jeg giver et sidste skrig fra mig, før alt bliver sort.

A person's face is visible through horizontal window blinds. The blinds are partially open, creating a striped pattern of light and shadow across the person's face. The person has dark hair and is looking directly at the camera with a neutral expression.

Nøglen knækkede. Mørket var tæt på. Der stod nogen i hjørnet, og nu kunne hun lugte ham. Hun mærker lige så stille, hvordan han kommer tættere på. En sød duft strejfer hende. Hun vender sig og står ansigt til ansigt med en mand, hun ikke genkender. Han står bare der med en kæmpe buket. Hvem er han?

'Julie Hansen! Jeg har valgt disse blomster til buketten, fordi jeg har set, at du har købt dem tit', forklarer manden med et uskyldigt blik.

Så det var rigtigt, der var en, der havde holdt øje med hende.

Hun løb.

Når jeg snakker eller
arbejder, og nogen griner,
irriterer det mig

Mette vågnede. Det var hendes lærer Lone, der vækkende hende- "Ej nu må det simpelthen være nok" tænkte Mette. "Selv i mine drømme er jeg en frø"

Hun kunne høre de to populære piger fra klassen sidde og hviske og fnise. "så faldt frøen i søvn igen" grinte de. Mette var frøen og det havde hun været siden 3. klasse.

Inden 3. klasse var skolen, det bedste hun vidste. Det var hendes fristed fra hjemmet, for de skrækelige ting der foregik derhjemme. Men det var begyndt længe før 3. klasse.

Mette vendte sig rundt og skulede ondt på Sanne og Trine – de populære piger.

De grinede stadig. De forstod ikke at grunden til at hun faldt i søvn, var at hendes far holdt hende vågen om natten. "Kig væk, frø!" sagde de. Så ringede det ud. "Freak" sagde Sanne idet de to piger passerede hende.

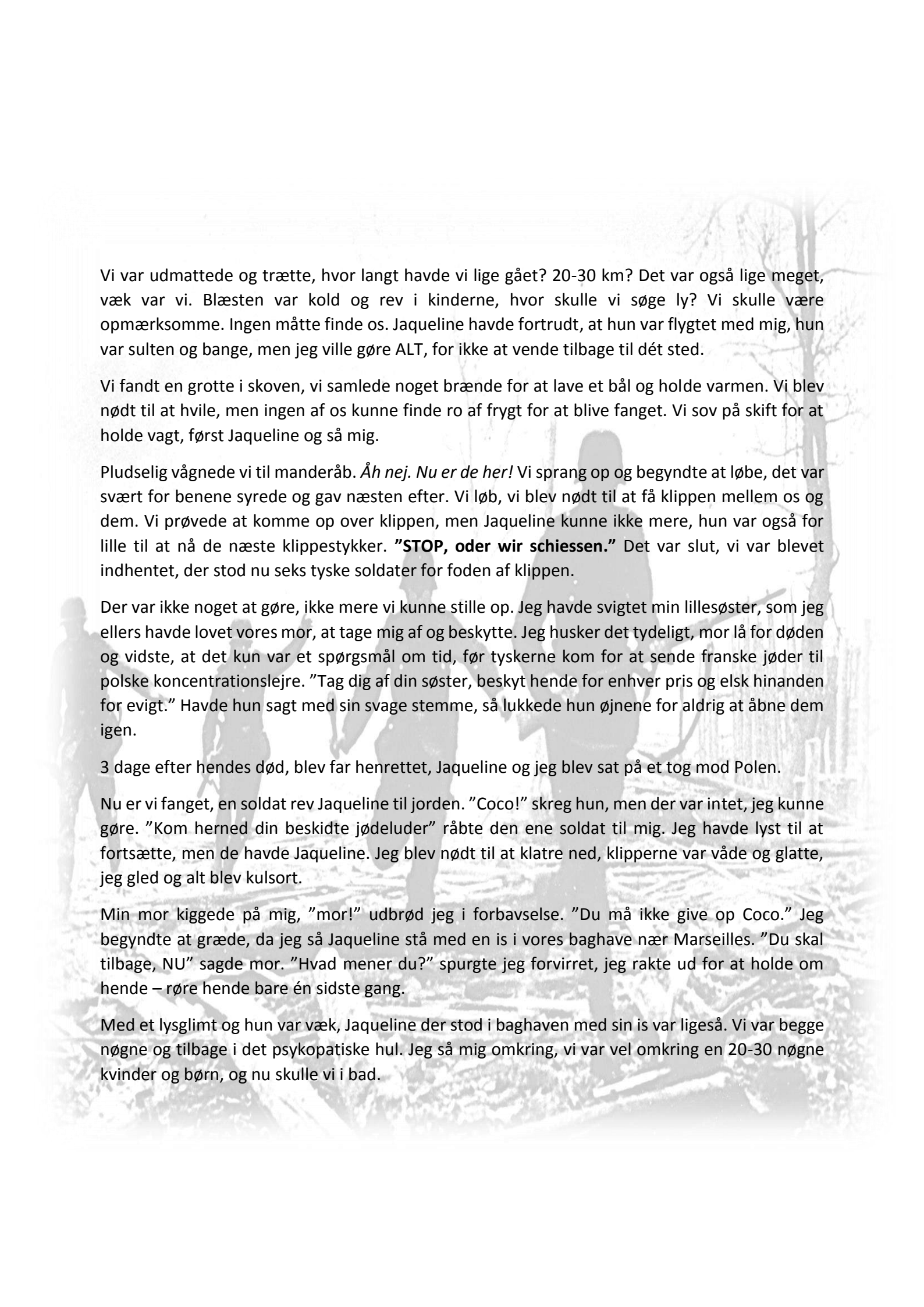
Mette tog hjem, hun pakkede en taske, tog sin bamse, sin pude og lukkede døren til huset – lukkede et skrækeligt kapitel i sit liv.

En ældre gråhåret dame sidder i sin gyngestol med sit strikketøj. Hun rokker frem og tilbage. I hendes ansigt kan man fornemme smerten, der aldrig forsvinder, tabet af hendes eneste datter glemmer hun aldrig. Hun mindes sit barnebarn Mette, som hun desværre mistede kontakten til – takket være det uhyre til Mettes far.

Hun havde aldrig været i tvivl, det var

HAM!

I det fjerne ser hun en lille lyshåret pige, hun ser træt ud da hun kommer nærmere. Hun ser straks at det er hendes lille Mette.

Vi var udmattede og trætte, hvor langt havde vi lige gået? 20-30 km? Det var også lige meget, væk var vi. Blæsten var kold og rev i kinderne, hvor skulle vi søge ly? Vi skulle være opmærksomme. Ingen måtte finde os. Jaqueline havde fortrudt, at hun var flygtet med mig, hun var sulten og bange, men jeg ville gøre ALT, for ikke at vende tilbage til dét sted.

Vi fandt en grotte i skoven, vi samlede noget brænde for at lave et bål og holde varmen. Vi blev nødt til at hvile, men ingen af os kunne finde ro af frygt for at blive fanget. Vi sov på skift for at holde vagt, først Jaqueline og så mig.

Pludselig vågnede vi til manderåb. *Åh nej. Nu er de her!* Vi sprang op og begyndte at løbe, det var svært for benene syrede og gav næsten efter. Vi løb, vi blev nødt til at få klippen mellem os og dem. Vi prøvede at komme op over klippen, men Jaqueline kunne ikke mere, hun var også for lille til at nå de næste klippestykker. **"STOP, oder wir schiessen."** Det var slut, vi var blevet indhentet, der stod nu seks tyske soldater for foden af klippen.

Der var ikke noget at gøre, ikke mere vi kunne stille op. Jeg havde svigtet min lillesøster, som jeg ellers havde lovet vores mor, at tage mig af og beskytte. Jeg husker det tydeligt, mor lå for døden og vidste, at det kun var et spørgsmål om tid, før tyskerne kom for at sende franske jøder til polske koncentrationslejre. "Tag dig af din søster, beskyt hende for enhver pris og elsk hinanden for evigt." Havde hun sagt med sin svage stemme, så lukkede hun øjnene for aldrig at åbne dem igen.

3 dage efter hendes død, blev far henrettet, Jaqueline og jeg blev sat på et tog mod Polen.

Nu er vi fanget, en soldat rev Jaqueline til jorden. "Coco!" skreg hun, men der var intet, jeg kunne gøre. "Kom herved din beskidte jødeluder" råbte den ene soldat til mig. Jeg havde lyst til at fortsætte, men de havde Jaqueline. Jeg blev nødt til at klatre ned, klipperne var våde og glatte, jeg gled og alt blev kulsort.

Min mor kiggede på mig, "mor!" udbrød jeg i forbavselse. "Du må ikke give op Coco." Jeg begyndte at græde, da jeg så Jaqueline stå med en is i vores baghave nær Marseilles. "Du skal tilbage, NU" sagde mor. "Hvad mener du?" spurgte jeg forvirret, jeg rakte ud for at holde om hende – røre hende bare én sidste gang.

Med et lysglimt og hun var væk, Jaqueline der stod i baghaven med sin is var ligeså. Vi var begge nøgne og tilbage i det psykopatiske hul. Jeg så mig omkring, vi var vel omkring en 20-30 nøgne kvinder og børn, og nu skulle vi i bad.

En af de unge læser en novelle højt, som hun selv har skrevet.